

Tiina Siloaho

PUNAINEN LANKA

**Nuorten aikuisten ompeluseurahenkiset neuletapaamiset Oulun tuomio-
kirkkoseurakunnassa**

Opinnäytetyö

CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Marraskuu 2013

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö	Aika	Tekijä/tekijät
Humanistinen ja kasvatustieteiden yksikkö, Ylivieskan yksikkö	Marraskuu 2013	Tiina Siloaho
Koulutusohjelma		
Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Työn nimi		
PUNAINEN LANKA Nuorten aikuisten ompeluseurahenkiset neuletapaamiset Oulun tuomiokirkkoseurakunnassa		
Työn ohjaaja	Sivumäärä	
KT Reetta Leppälä	60 + 4	
Työelämäohjaaja		
Nuorisotyöohjaaja Maire Kuoppala, Oulun tuomiokirkkoseurakunta		
<p>Syksyllä 2013 Oulun tuomiokirkkoseurakunnassa järjestettiin nuorille aikuisille ompeluseurahenkisiä neuletapaamisia, joiden nimeksi tuli Punainen lanka. Tarkoituksena oli selvittää, kuinka ompeluseurahenkisen toiminta sopii nuorille aikuisille ja mikä saa heidät osallistumaan tämän tyyppisen seurakunnan toimintaan. Illoissa oli mahdollista tehdä omia käsityksiä sekä osallistua yhteisen peiton neulomiseen. Jokaisessa illassa pidettiin myös pieni hartaus.</p> <p>Tätä opinnäytetyötä varten osallistujilta kerättiin palautetta viidellä kerralla, joissa kävi keskimäärin 6 henkeä viikoittain. Määrällisen palautteen lisäksi toteutettiin ryhmähaastattelu, jolla pyrittiin selvittämään tarkemmin toimintaan osallistumisen syitä. Teoriaosassa on tarkasteltu käsityötä harrastuksena sekä ompeluseuroja ja niiden yhteisöllistä merkitystä. Lisäksi teoriassa paneudutaan kohderyhmään ja heidän suhteestaan kirkkoon.</p> <p>Ompeluseurahenkisen toiminta sopii hyvin nuorille aikuisille. Osallistujat saivat uusia ideoita harrastukselleen, sekä mahdollisuuden rauhoittua ja osallistua seurakunnan toimintaan. Tärkeää oli myös muiden käsityöharrastajien tapaaminen. Henkilökohtaisella kutsulla ja ohjaajalla oli suuri merkitys tapahtumaan osallistumiseen.</p>		
Asiasana		
Harrastukset, Käsityö, Nuoret aikuiset, Ompeluseurat, Seurakuntatyö, Toiminta, Yhteisöllisyys		

ABSTRACT

CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Humanities and Education, Ylivieska	Date November 2013	Author Tiina Siloaho
Degree programme Civic Activity and Youth Work		
Name of thesis PUNAINEN LANKA Young adults knitting meetup in Cathedral parish of Oulu		
Instructor Ed.D Reetta Leppälä	Pages 60 + 4	
Supervisor Youth worker Maire Kuoppala, Cathedral parish of Oulu		
<p>In the fall of 2013 sewing circle meetings called Punainen lanka were organized for young adults of the Cathedral parish of Oulu with the principle of sit'n knit. The purpose of these meetings was to find out how sewing circle type of congregational activities suit young adults and what gets them to participate in them. The participants were able to make their own handicrafts and participate in the knitting of a communal blanket. A small devotional was held in every meeting.</p> <p>Feedback was gathered from the participants in five different meetings in which there were six people on average. In addition to this quantitative feedback, a group interview was held with the purpose of finding out in more detail the reasons why people want to participate in these meetings. A study of handicrafts, sewing circles and their communal meaning was done in the theory part of the thesis. The young adults and their relationship to the church in general were also addressed in this part of the thesis.</p> <p>Sit'n knit activities suit well to young adults. The participants received new ideas for their hobby and a chance to quiet down and to participate in congregational activities. In addition the participants found it important that there was a chance to meet other handicraft enthusiasts. Personal invitation as well as the instructor of the meetings played an important role in getting people to participate in the meetings.</p>		
Key words Activities, Community, Crafts, Hobbies, Parish work, Sewing clubs, Young adults		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT	4
3 KÄSITYÖ	6
3.1 Mitä käsityö on?	6
3.2 Käsityö harrastuksena	8
4 YHTEISÖLLINEN KÄSITYÖ	13
4.1 Kuinka yksilöllisestä harrastuksesta tulee yhteisöllistä?	13
4.2 Ompeluseurat ja neuletapaamiset	17
4.2.1 Rouvasväenyhdistyksistä ompeluseuroihin	18
4.2.2 Kristilliset ompeluseurat	21
4.2.3 Blogien kautta neuletapaamisiin.....	24
4.3 Yhteisöllisen käsityön merkitys yksilölle	27
5 NUORET AIKUISET	30
5.1 Keitä nuoret aikuiset ovat?	30
5.2 Nuoret aikuiset ja kirkko.....	32
5.3 Nuorten aikuisten toiminta kirkossa.....	36
6 PUNAINEN LANKA – NEULETAPAAMISET	38
7 PUNAISEN LANGAN PUNAINEN LANKA	42
7.1 Ompeluseurahenkiset neuletapaamiset Oulun tuomiokirkkoseurakunnassa	42
7.2 Mikä saa nuoren aikuisen osallistumaan seurakunnan järjestämiin neuletapaamisiin?	45
7.2.1 Neuletapaaminen harrastuksena	46
7.2.2 Neuletapaamiset seurakunnan toimintamuotona.....	48
8 POHDINTA	52
LÄHTEET	55

LIITTEET

1 JOHDANTO

Mitä sinulla tulee mieleen sanasta ”ompeluseura”? Ehkä mieleesi tulee lähetystyö ja villasukat, ehkä mummot ja virret. Ompeluseuraperinne on vanha lähetystyön toimintamuoto, joka on profiloitunut vahvasti vanhempien ihmisten toimintamuodoksi. Yksi syy toiminnan harmaantumiseen on yksinkertaisesti se, että monissa seurakunnissa ompeluseurat järjestetään silloin, kun kaikki muut ovat töissä. Olisiko tästä vanhasta toimintamuodosta uudeksi? Olisiko sen kautta mahdollista tavoittaa nuoria aikuisia?

Ompeluseuraperinne on saanut uusia, nuorekkaita piirteitä internetin ja blogien kautta. Blogi on internet-sivusto, jossa julkaistaan päiväkirjanomaisia tai kirjoittajan näkemyksiä käsitteleviä tekstejä, kuvia tai videota. Olennaisinta on merkintöjen pysyvyys ja aikajärjestys. (Tietotekniikan termitalkoot 2012.) Käsitöaiheisten blogien myötä myös käsityön arvostus on noussut. Käsitöistä innostuneet ihmiset siirtyivät kertomaan harrastuksestaan internetiin, löysivät yhteisöllisyyttä ja ryhtyivät järjestämään tapaamisia muiden alueella toimivien käsityöbloggaajien (eli blogin pitäjien) sekä muiden aiheesta kiinnostuneiden kanssa. Syntyi neuletapaamisia, joissa internetissä tutustuneet ihmiset palasivat takaisin vanhaan tuttuun tapaan kokoontua yhteen tekemään käsitöitä. Poikkeuksena oli, ettei tapaamisten taustalla enää vaikuttanut seurakunta tai halu tehdä lähetystyötä. Jäljellä oli halu kokoontua yhteen samanhenkisten kanssa.

Itse tutustuin käsityöblogeihin vuonna 2006 ja perustin oman blogini. Tuon blogin myötä löysin itsekkin yhteisöllisyyttä internetistä ja lopulta paikallisesta neuletapaamisesta. Innostuin asiasta niin, että käsityötieteen opintojeni pro gradu-tutkielma (Parkkinen 2010) käsittelee käsityöblogien ja neuletapaamisten yhteisöllisyyden merkitystä käsityöbloggaajalle. Tuo pro gradu-tutkielma on myös tämän

opinnäytetyön innoittaja ja pohja. Tutkielma on myös tiedettävästi ainoa tutkimus, jossa on keskitytty tutkimaan myös neuletapaamisia. Ompeluseuroihin liittyvä tutkimus on paikoin hajanaista, mutta aiheesta on tehty yksi kokoava teos, joka käsittelee ompeluseurojen historiaa ja merkitystä (Voittosaari 1994).

Johanna Sahan (2008) pro gradu- tutkielma ”Harrastuskäsityön näkökulmia” painottuu nimensä mukaisesti käsityöhön harrastuksena. Aineiston diskurssianalyysissä tuli myös ilmi yhteisöllisyysdiskurssi: kokoontuminen yhteen oli jopa tärkeämpää kuin tekeminen ja erään ompeluseuran jäsenet tiesivät tarkalleen toistensa työt. He myös pitivät huolta toisistaan. (Saha 2008, 44–45.) Yhteisölliseen käsityöhön liittyen on tehty ainakin kaksi väitöskirjaa, joista toinen soveltuu myös tähän opinnäytetyöhön. Leena Vartiaisen ”Yhteisöllinen käsityö” (2010) käsittelee yhteisöllistä käsityötä live-roolipelaajien kautta ja erityisesti heidän internet-keskusteluiden kautta käytyjä käsityö-aiheisia keskusteluja.

Olen ollut itse aktiivinen seurakuntanuori ja aloittaessani yliopisto-opinnot uudella paikkakunnalla, koetin päästä vielä mukaan seurakunnan nuorten toimintaan. Lopulta kuitenkin päädyin opiskelijailtoihin, sillä en kokenut kuuluvani enää nuoriin. Toisaalta, en kokenut olevani vielä aikuinenkaan. Kirkko on ryhtynyt panostamaan nuoriin aikuisiin ja seurakunnat panostavat eri tavoin nuorten aikuisten jäsenyyden vahvistamiseen. Tästä kertoo se, että nuorille aikuisille suunnattu työ on lisääntynyt ja vuonna 2011 seurakunnista 37 % järjesti nuorten aikuisten ikäryhmälle omaa toimintaa. (Kirkon tutkimuskeskus 2012, 164–165.) Oulun tuomiokirkkoseurakunta on yksi näistä seurakunnista, jotka järjestävät nuorille aikuisille erillistä, omaa toimintaa.

Nuoret aikuiset ovat nyt kuuma puheenaihe kirkon sisällä ja aiheesta on tehty erilaisia hankkeita ja opinnäytetöitä. Esimerkiksi vuosina 2006–2009 järjestettiin

Kirkkohallituksen ja Kirkkopalvelu ry:n yhteishankkeena Nuori aikuinen kirkon jäsenenä – projekti. Vuonna 2009 samainen projekti synnytti Hengellinen elämä verkossa – projektin. Molemmista projekteista on kerrottu enemmän luvussa 5.2. Helsingin seurakunta toteutti vuonna 2003 projektin, jossa pyrittiin selvittämään kolmen vuoden aikana nuorten aikuisten tilannetta. Projektin tutkimusosio on koottu teokseksi *Urbaani usko – Nuoret aikuiset, usko ja kirkko* (Mikkola, Niemelä & Petterson 2006.)

Karvinen ja Verho (2009) ovat tutkineet opinnäytetyössään nuorten aikuisten osallistumista vapaaehtoistoimintaan, jonka tuloksista löytyy yhtenäisyyksiä toteuttamaani haastatteluun: henkilökohtainen kutsuminen ja sosiaaliset kontaktit helpottavat osallistumista toimintaan (Karvinen & Verho 2009, 72). Jurmun (2013) opinnäytetyö sivuaa vapaaehtoistoimintaa enemmän toiminnan kautta: aktiiviset nuoret ja nuoret aikuiset valmistivat yhdessä musiikinäytelmän. Paappasen (2009) opinnäytetyö sen sijaan käsittelee entisten isosten – eli nykyisten nuorten aikuisten – uskonnollisuudesta ja heidän toiveitaan nuorten aikuisten toiminnasta. Rinta-Jouppi (2011) tutki opinnäytetyössään kirkosta eronneiden nuorten aikuisten eron syitä sekä sitä, kuinka nuoret aikuiset saataisiin pysymään kirkossa.

Jurmun (2013) työtä lukuun ottamatta nuoriin aikuisiin kohdistuvat opinnäytetyöt ovat olleet tutkimuspohjaisia, eikä niissä ole juuri järjestetty toimintaa. Nyt kun taustatyö on tehty, on hyvä ryhtyä toteuttamaan varsinaista toimintaa nuorille aikuisille. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tarjota nuorille aikuisille viikko-toimintaa ja samalla selvittää, kuinka ompeluseurahenkiset neuletapaamiset sopivat nuorten aikuisten toimintamuodoksi seurakuntaan. Työ hankkeistettiin Oulun tuomiokirkkoseurakunnalle ja työelämäohjaajana toimi nuorisotyönohjaaja Maire Kuoppala.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

1. Miten ompeluseurahenkiset neuletapaamiset sopivat Oulun tuomiokirkkoseurakunnan nuorten aikuisten toimintaan?

Oulun seurakuntayhtymän alueella toimii monia käsityöhön liittyviä piirejä. Neulansilmä on kansainvälinen tyttöjen ja naisten käsityöilta, joka on profiloitunut kokoontumispaikaksi maahanmuuttajille ja suomalaisille. Käsitöiden avulla voi tutustua toisiin kulttuureihin ja opettaa omia taitojaan eteenpäin. Haukiputaalla Puttaan Tuvalla järjestetään avoimia ovia, joissa on mahdollista tehdä käsitöitä. Karjasillalla toimii Siipi – lähetysten puoti ja paja, jossa on mahdollisuus askarrella ja tehdä käsitöitä tai vaikkapa huoltaa pyöriä. Puodin tiloissa järjestetään myös puutyökerhoja. Koskelan seurakuntakodilla kokoontuu käsityökahvila, jonka tarkoituksena on tehdä tuotteita lähetystyön tarpeisiin. Tuomiokirkon Kryptassa kokoontuu Aamusilmukka, jossa on mahdollista tehdä yhdessä käsitöitä.

Neulansilmä-iltaa lukuun ottamatta, kaikki seurakuntayhtymän alueella oleva kädentaito-toiminta on päivällä tapahtuvaa toimintaa ja on siksi profiloitunut vanhemman väen toiminnaksi.

Oulun tuomiokirkkoseurakunnassa järjestetään varsin paljon viikkotoimintaa nuorille aikuisille. Tarjolla on kuoro, lenkkiryhmä, pienoismallikerho ja matalan kynnyksen raamattupiiri. Oulussa toimii myös aktiivisesti oppilaitostyö, joka järjestää erilaisia jumalanpalveluksia. Nuorten aikuisten toiminta on pyritty kokoaamaan Elossa.fi – sivustolle.

2. Mikä saa nuoren aikuisen osallistumaan seurakunnan järjestämiin neuletapaamisiin?

Kuten edellä jo mainittiin, Oulun tuomiokirkkoseurakunnassa nuorten aikuisten toimintaa on varsin paljon. Riittääkö nuoria aikuisia jokaiseen tapahtumaan, ja jos riittää, kuinka he osallistuvat uuteen toimintaan? Neuletapaamiset ovat muodostuneet perinteisten ompeluseurojen pohjalta yhteisöllisyyden kaipuussa. Neuletapaamiset ovat profiloituneet enemmän vapaaehtoiseksi toiminnaksi, jonka taustalla on yleensä internet-yhteisö tai käsityöalan yritys. Yleistä on, että neuletapaamisten taustalla ei ole kristillistä järjestöä tai ajatusta, kuten aikoinaan ompeluseuroissa (ks. kpl 4.2). Jos tarjolla on muitakin neuletapaamisia, miksi nuoret aikuiset tulevat mukaan seurakunnan järjestämään ohjattuun neuletapaamiseen?

3 KÄSITYÖ

Sanalla "käsityö" on monia merkityksiä, joten sanan määrittely on tarpeen. Tässä opinnäytetyössä käsityöstä puhutaan harrastuksena, joten tarkastelussa on myös se, millainen harrastus käsityöt ovat.

3.1 Mitä käsityö on?

Ihminen on aina tehnyt töitä käsillään. Ihmisen kyky valmistaa työkaluja ja käyttää niitä erottaa ihmisen eläimestä ja erityisesti työkalujen valmistus irrotti ihmisen eläimellisyydestä: Se kehitti ajattelua ja kielellistä kommunikaatiota. (Heikkinen 1997, 7.) Sana "käsityö" on nimenomaan muodostunut ihmisen toiminnan pohjalta ja sitä käytetään vain ihmisen tietynlaisen toiminnan yhteydessä. Arkikielessä sanaa "käsityö" käytetään käsin työskentelystä tai käsityönä valmistetusta tuotteesta. Käsityö voidaan määrittää käsin tai käsityökaluin suoritettuna työnä tai valmiina, käsin tehtynä tuotteena, kuten ompelu- tai neuletyönä. Käsityöllä voi olla myös kuvainnollinen merkitys esimerkiksi käsialana: "Uimarin käsityö oli tehokasta". (Anttila 1993, 10–11; Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 2008.)

Käsityöt ovat olleet perinteisesti hyvin roolisidonnaisia, sillä miesten ja naisten käsityöt ovat kohdistuneet erilaisiin materiaaleihin. Miesten käsityöt kohdistuvat usein niin sanottuihin "koviin" materiaaleihin, joita on ollut perinteisesti muuan muassa rauta, puu, nahka, tuohi sekä erilaiset pintojen kestoaineet (esimerkiksi terva). Miesten käsityöharrastukset lähentyvät käsitettä "tekninen askartelu", koska he kiinnittävät enemmän huomiota teknisiin ratkaisuihin. Naisten käsityöt kohdistuvat sitä vastoin niin sanottuihin "pehmeisiin" materiaaleihin, joihin

kuuluvat erilaiset tekstiilityön materiaalit ja tekniikat. Käsitöistä puhuttaessa tarkoitetaan usein juuri naisten tekemiä käsitöitä. (Anttila 1983, 6; Heikkinen 1997, 10.)

Sanalla "kädentaidot" tarkoitetaan sekä käsin tekemistä että tekemiseen vaadittua taitoa. Kädentaidot eivät kuitenkaan tarkoita vain teknisiä taitoja, vaan taidot ovat osa laajempaa merkitystä. (Heikkinen 2004, 73.) Kädentaidot helpottavat ihmisen arkea, joihin voidaan liittää muun muassa ruuanlaitto. Kädentaitojen avulla ihminen selviytyy arjen velvoitteista paremmin kuin se, joka ei ole koskaan oppinut perusasioita. Kädentaidot myös mahdollistavat monenlaiset harrastusmahdollisuudet ja perustaidot osaava oppii nopeasti uutta. Kädentaitojen tekeminen kotona on tärkeä sosiaalinen puoli, sillä se tarjoaa tilaisuuden olla yhdessä, nauttia yhdessä tekemisestä ja antaa tilaisuuden ilahduttaa toisia ihmisiä. (Veteläsuo 1997, 17.)

Käsityöllä voidaan tarkoittaa käsityön prosessia, eli työn tekemistä, tai produktia, eli käsityön tuotetta – prosessin tulosta. Prosessi merkitsee käsin tekemistä, jolloin sen merkitys voi olla esimerkiksi mielenterveydellinen, yhteiskunnallinen, taiteellinen ja tuotannollinen. Prosessi voi merkitä siis toiminnantarpeen tyydyttämistä. Käsityöprosessi pitää sisällään tuotteen valmistamisen lisäksi myös suunnittelun esteettisten ominaisuuksien ja teknisten ratkaisujen osalta. Prosessi voi olla niin sanotusti kokonaista käsityötä, kun prosessiin kuuluu ideointi, luova ongelmanratkaisu, ajattelu sekä suunnittelemisen ja suunnitelmien toteuttamiseen liittyvän tiedon hallinta. Kokonaisuudessaan käsityössä ihminen tarvitsee itsensä kokonaisuudessaan mukaan: henkisen ja älyllisen puolen ongelman ratkaisuun ja ajatteluun sekä motoriset ja fyysiset kyvyt taitojen käyttöön ja harjaantumiseen. (Anttila 1983, 5–6, 8–9, 37; Kojonkoski-Rännäli 1998, 23, 63.) Käsityö muuttuu ositetuksi, kun käsityön suunnittelusta irrotetaan tekninen suunnittelu.

Harrasteena tehty käsityö on usein ositettu, sillä tekijä ottaa sekä tuotteen mallin että ohjeet ja tiedot materiaaleista jostain tietystä lähteestä. Ositettu käsityö on yleensä taidon oppimisen alkuvaiheelle sopivaa, sillä kokonainen käsityö vaatii aina tiettyjä teknisiä ja motorisia taitoja sekä itsenäistä suunnittelua. (Kojonkoski-Rännäli 1998, 94–95.)

Käsityötä kohtaan tunnettavat asenteet ovat lähinnä käsityöprosessiin liittyviä positiivisia asenteita ja toissijaisia ovat asenteet produktia kohtaan. Produktin merkitys on enemmän arvokkuuden, miellyttävyyden, virkistävyuden ja tarpeellisuuden kannalta sekä mielenterveyttä edistävänä. Produktin funktion asenteet tulevat kolmantena, jolloin tuotteella nähdään olevan taloudellisia tai kodin viihtyisyyttä kohentavia vaikutuksia, kuten muodinmukaisuus, esteettisyys tai käytännöllisyys. Prosessin aikana mielessä saattavat olla produktin ympäristökysymykset, kuten kierrätysmateriaalien käyttö ja energian säästäminen, tai produktin kulttuuriset ominaisuudet, kuten perinteen säilyttäminen. Käsityötuotteeseen liittyy useita arvopäämääriä, esimerkiksi käsityö-tuotteella voidaan pyrkiä toteuttamaan kulttuurisia arvoja tai aikaansaada esteettisiä esineitä, olotiloja, tekoja ja asioita. (Anttila 1983, 5-6, 8-9, 37, 112.) Kun ihminen on fyysisesti hyvinvoiva, hän on myös henkisesti vireä ja käsillä tekeminen tukee henkistä hyvinvointia. Kädentaidot ovat ihmiselle suunnaton voimavara. (Veteläsuo 1997, 16.)

3.2 Käsityö harrastuksena

Harrastukset antavat ihmisille yleensä positiivisen, elämälle sisältöä, mielihyvää tuottavan ja merkitystä tuovan ulottuvuuden. Ihmiset valitsevat lähes poikkeuksetta itse harrastuksensa, ja he saavat tästä toiminnasta uutta intoa ja voimaa omaan arkipäiväänsä. Harrastus mielletään usein vapaa-ajan toiminnaksi,

jolloin sitä leimaavat vapaus, vapaa-aika ja aktiivisuus. Tämä kuitenkin rajaa liiaksi harrastus-käsitteen sisältöä. Harrastamisella ei yleensä tavoitella rahallista hyötyä, vaan ihmiset harrastavat kiinnostuksen ja nautinnon vuoksi. Harrastuksen avulla ylläpidetään taitoja, kartutetaan tietoa ja haetaan uusia kokemuksia. Harrastaminen voi tapahtua yksin tai ryhmässä, mutta kuitenkin harrastuksiin liittyy yhteisöllisiä piirteitä: harrastusyhteisöissä tai samaa harrastavat yksilöt pyrkivät auttamaan toisiaan ja jakamaan tietoa pyyteettömästi. (Metsämuuronen 1995, 13, 17–18, 22.)

Harrastuksiin liittyy usein jonkinasteinen sitoutuminen, joka rajoittaa vapautta ja vaatii itsekontrollia ja pidättäytymistä. Tämä saattaa muuttaa harrastuksen ilottomaksi ja ikäväksi velvollisuudeksi. Harrastuneisuus on kuitenkin suhteellisen pysyvä ominaisuus, sillä se ymmärretään persoonallisuuden yhdeksi osa-alueeksi. Harrastuksia tai harrastusalueita voi olla useampia, mutta vain merkityksellisimmät jäävät pysyviksi. Harrastuneisuus voi kohdistua aluksi johonkin toiminta-alueeseen kuten musiikkiin tai käden taitoihin, jotka saattavat muuttua tietyksi lajiksi (jazz-musiikki, askartelu), tekniikaksi (neulonta, virkkaus), välineeksi (huilu, kitara) tai osa-alueeksi (tekstiilikäsityö, tekninen käsityö). Kun toimintakohde muuttuu erityisemmäksi, voidaan puhua harrastuksesta. (Metsämuuronen 1995, 13, 22.)

Käsityöt kuuluvat suomalaiseen kulttuuriin, joskin sen asema on vaihdellut. Sekä miesten että naisten käsityöt olivat ennen välttämättömiä selviytymisen kannalta, joten ne olivat myös tärkeitä ja osa arkipäivää. Kädentaidot olivat kunnia-asia, sillä ilman taitoa tuotteita ei ollut. Teollistuminen muutti käsitystä käsitöistä. Käsityöt eriytyivät elinkeinoksi ja kotiteollisuudeksi sekä harrastukseksi. Käsityö elinkeinona mahdollisti sarjatuotannon, joka merkitsi kannattavuuden laskelmointia taloudellisuudesta ja ajankäytöstä, jolloin monet ennen itse tehdyt

tuotteet saatiin pienemmällä vaivalla valmiina. Tämän jälkeen käsitöiden osaaminen ei ole enää ollut itsestään selvyys, eikä osaamattomuus ole häpeällistä. (Linko 1997, 47; Pöllänen & Kröger 2000, 234–235.) Käsitöiden paikka on muuttunut arkiaskareista harrastajien huviksi ja itsensä toteuttamisen muodoksi, jolloin tekemisen halu ja motivaatio tulevat ihmisen sisäisistä motivaatioista tai jopa ”rakkaudesta käsitöihin”. Käsityön harrastajille käsityöt ovat usein keskeisellä sijalla elämässä ja ne kulkevat mukana eri elämänvaiheissa. (Linko 1997, 47.)

Käsityöt mielletään naisen työajan ja vapaa-ajan väliin jäävänä puoli-vapaana alueena. Esimerkiksi kotiäidille ja opiskelijalle käsityö voi olla viihtymisen ja ajanvieron lisäksi hengähdystauko, sillä käsityöt antavat aikaa itselle, omille ajatuksille ja toiveille. Tällöin korostuu käsityön harrastajan tarve yksin olemiseen ja tekemiseen. Käsityöharrastus toimii yksilön omista tavoitteista riippuen voimavarana niin hyötynä, viihteenä kuin erilaisten elämän haasteiden käsittelykeinona ja mielenrauhana. (Pöllänen 2006, 70, 72, 75.) Tekeminen voi olla tekijälleen syvä tyydytyksen aihe. Se vahvistaa ihmisen minää ja persoonallisuutta, jolloin se on läheisesti yhteydessä ihmisen fyysiseen ja henkiseen hyvinvointiin. Hyödyn lisäksi käsityön tekemisessä korostuvat luomisen tarve, mielikuviutus ja uteliaisuus. Käsityöt voivat tuoda tekijälleen mahdollisuuden viihtyä ilman tietoisia tavoitteita. (Anttila 1993, 10.) Käsitöitä pidetään mielekkäänä viihtymisen muotona, josta ahkeruuden myötä syntyy konkreettisia tuotteita (Pöllänen 2006, 69).

Aristoteles kirjoitti aikanaan, että tekijä ”rakastaa” teostaan ja siinä erityisesti omaa olemistaan. Näin ollen itse tehty produkti on tekijän minäkuvan ja itsetunnon ensiarvoista rakennusainetta. Tuottavassa tekemisessä ihminen toimii kaikkien olemuspuoliensa - fyysisen, henkisen ja psyykkisen puolen – alueella.

Silloin kun hän pystyy samalla toteuttamaan omia pyrkimyksiään ja kokemaan elämyksiä, ihminen kehittyy persoonallisuutensa alueilla monipuolisesti ja tasapainoisesti. (Kojonkoski-Rännäli 1998, 41, 55.) Tuote on aina osa tekijänsä persoonaa, sielullistettua työtä. Käsityötuote puolustaa omalla tavallaan kestäviä arvoja eikä käsityötuotteiden tarvitse olla riippuvaisia muodista. Käsillä tehty työ sisältää inhimillisen kosketuksen, joka toimii linkkinä ihmisestä toiseen. (Ihatsu 2004, 46; Heikkinen 2004, 76.) Produktilla on myös merkittävä rooli ihmisen minäkuvan rakentajana ja itsetunnon kehittäjänä (Kojonkoski-Rännäli 1998, 62).

Käsitöitä voidaan pitää itsensä ilmaisemisen keinona, jolloin siitä seuraavat mielihyvän kokemukset nostavat itsetuntoa ja kasvattavat psyykkisiä voimavaroja. Käsityöstä tulee osa tekijän persoonallisuutta ja se vahvistaa tekijän identiteettiä. Käsityöprosessia voidaan pitää luovana prosessina, jolloin käsityön merkityksessä korostuvat tunteiden lisäksi itsensä motivointi, orientaatio ja psyykkinen itsesäätely. Nämä kaikki näkyvät valmiissa produktissa, sillä se heijastaa tekijänsä tunteita, asenteita ja aikomuksia. (Luutonen 2004, 16; Vähälä 1999, 199–200, 124.) Ihminen kykenee saavuttamaan mielensisäistä tasapainoa sekä elämänlaatua ja – iloa, mikäli hän saa mielihyvän kokemuksia ja tekee käsityöprosessin aikana myös psyykkistä työtä. Luova toiminta antaa tekijälleen itseohjautuvuuden tunteen ja positiivisen itsetunnon lisäämisen mahdollisuuksia luovaan tuottamiseen tai elämäntyylisiin. Luovassa käsityöllisessä toiminnassa ihminen on innokas, kiinnostunut haasteista ja etsii rajojaan ja suorituskykyään. Luovassa toiminnassa ihminen haluaa jättää hetkeksi päivittäiset rutiinit ja vakiintuneet tavat ja astua tuntemattomaan. (Vähälä 1999, 125.)

Käsityön harrastajalle sekä prosessi että produkti ovat tärkeitä. Prosessilla on suurempi merkitys positiivisten tunteiden takia, jotka liittyvät nimenomaan käsityön tekemiseen. Käsityön tekemisen ilo syntyy prosessin tuottamasta

nautinnosta, uppoutumisesta työn tekemiseen ja sen funktiosta. Tekemisen funktio viittaa terapeuttisuuteen, onnistuneeseen työhön, syventyneeseen käsitykseen itsestä, mielenrauhaan ja oman identiteetin vahvistamiseen. Tästä syystä käsityöt parantavat hyvinvointia monella tavalla, sillä käsityötaidon avulla voi muun muassa hallita elämäänsä ja ne voivat toimia yhtenä kommunikoinnin välineenä. (Luutonen 2004, 14, 16, 18.)

Käsityöharrastus kehittää ajattelua ja helpottaa ongelmanratkaisua (Luutonen 2004, 16). Käsityön harrastajalla voi olla tiedostamaton halu käyttää käsiään, aivojaan, luovuuttaan, sykehdyttäviä mielikuvia itsensä motivoimiseksi ja nauttimiseksi omasta tekemisestään. Käsityö aktivoi tekijänsä ajatustoimintaa ja antaa virikkeitä sekä lopulta sen, motivoituuko ihminen tekemään käsitöitä uudelleen. Käsityöharrastus voi olla ihmiselle itsehoidon väline. Toistuvasti käsitöiden pariin palaavalla on luultavimmin muistoja prosessista tulleista mielihyvän tunteista, omien käsien aikaansaannosten näkemisestä ja konkretisoitumisesta. Positiivista muistoa prosessin onnistumisesta tuovat myös ulkopuolisten antama arvio ja tuki erityisesti silloin kun produkti on onnistunut ja saa positiivista palautetta. (Vähälä 1999, 119, 126, 129; Vähälä 2003, 69–73.)

4 YHTEISÖLLINEN KÄSITYÖ

Käsityöt mielletään usein yksilölliseksi harrastukseksi. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat käsityöaiheiset blogit. Monet tutkimukset ovat osoittaneet, että yksin kotona tekemällä voi kokea yhteisöllisyyttä muiden käsityöntekijöiden kanssa nimenomaan internetin välityksellä (Ks. esim. Parkkinen 2010, Vartiainen 2010). Ompe-luseuratoiminta on yhteisöllisen käsityön yksi konkreettisemmista toimintamuodoista, joka on kokenut kasvojen kohotuksen – minkäs muun kuin internetin ansiosta. Seuraavissa alaluvuissa siirrytään käsityön yhteisöllisyydestä ompeluseuroihin ja neuletapaamisiin ja lopulta siihen, mikä merkitys yhteisöllisellä käsityöllä on.

4.1 Kuinka yksilöllisestä harrastuksesta tulee yhteisöllistä?

Yhteisön käsite on hyvin epämääräinen ja monimerkityksellinen. Käsitettä käytetään yleisesti ja epätarkasti ryhmämuodostelmien yleisnimityksenä. Laajuudeltaan yhteisö voi vaihdella ihmiskunnasta pariin ihmiseen, jonka alueellinen laajuus vaihtelee maapallosta ruokakuntaan. Yhteisön jäsenillä on oltava jotain yhteistä. Ihmisten välillä on yhteisyyttä, joka voi ilmetä toimintana tai tunteina. Alueellinen yhteisyys voi ilmetä myös vuorovaikutuksena tai symbolisena yhteenkuuluvuutena. Yhteisyys voi syntyä toiminnan seurauksena, jolloin tuloksena on toiminnallinen yhteisö, tai tietoisuudesta, joka vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tämä on symbolista yhteisyyttä, joka vahvistaa ryhmäidentiteettiä. Ihmiset voivat jakautua erilaisiin yhteisöihin esimerkiksi uskonnon, kansakunnan, valtion, yhteiskunnan, ihon värin, rodun tai kielen mukaan erikokoisiin pienryhmiin. Näiden ryhmien vuorovaikutus voi olla fyysistä tai jokin aatteen yhdistämä kuvitteellinen

tai todellinen ihmisjoukko. Yhteisyys voi perustua myös esimerkiksi sukulaisuuteen, harrastuksiin, mieltymyksiin ja tunteisiin. (Lehtonen 1990, 14–16, 23.)

Hyyppä (2005, 13, 15, 17, 18) käyttää käsitettä me-henki, joka tarkoittaa yhteisöhenkeä. Yhteisöhenki on osa laajempaa sosiaalisen pääoman –käsitettä, joka on osa yhteisöä: sitä ei ole ihmisillä, vaan ihmisten muodostamalla yhteisöllä. Sosiaalinen pääoma on väestölle ominainen yhteenkuuluvuuden ”halu”, joka näkyy esimerkiksi erilaisina vapaaehtoisina järjestöinä ja keskinäisen luottamuksen pönkittäminä toimintaverkostoina. Sosiaalinen pääoma tuottaa hyvinvointia yhteisöön ja Hyyppä (2005, 18, 49) väittääkin, että mitä enemmän väestöllä on vapaaehtoisuuteen perustuvaa keskinäistä toimintaa, sitä vanhemmaksi väestö elää. Vapaaehtoisin järjestöihin kuulumisen ja niissä toimimisen sekä vapaaehtoinen puuhastelu liittyvät hyvään terveyteen.

Yhteistä yhteisömääritelmässä on yhteenkuuluvuuden tunne ja yhteisö voidaan käsittää alueellisesti rajattavissa olevana yksikkönä, sosiaalisen vuorovaikutuksen yksikkönä ja yhteenkuuluvuuden tunteiden ja muiden symbolista yhteisyyttä osoittavien ilmiöiden yksikkönä. Viittaaminen kuitenkin pelkkään tilaan, sosiaaliseen vuorovaikutukseen tai yhteenkuuluvuuteen ei täsmennä yhteisön käsitettä. (Lehtonen 1990, 17.) Yhteisöllisyyteen kuuluu toivominen, uskomisen, tietäminen, rakastaminen, tekeminen, normien noudattaminen ja vastuussa oleminen, jotka liittyvät myös me-henkeen (Hyyppä 2005, 20).

Szczepanski (1970, 143–145) on esittänyt erään näkemyksen yhteisöjen ja sosiaalisten ryhmien syntymisestä. Ensimmäinen vaihe on tilakontakti, jossa yksilöt huomaavat muut ihmiset, tulevat tietoisiksi heidän läsnäolostaan ja paikantavat heidät tietyssä tilassa. Ihmisten välille syntyy sosiaalinen side, mutta tilakontakti ei ole pysyvä. Tilakontakti voi olla esimerkiksi kaupungilla vastaan

tulleet ihmiset, joiden läsnäolon tiedostamme ilman, että meillä olisi mitään yhteistä. Toisena vaiheena on psyykkinen kontakti, joka voi tulla välittömästi tilakontaktin jälkeen: ihmiset huomioivat toistensa ulkonäön, esittelevät itsensä toisilleen, keskustelevat ja vaihtavat tietoa.

Ihmiset tapaavat toisiaan erilaisissa tilanteissa, joista voidaan käyttää nimitystä ”sosiaaliset piirit”, jotka voidaan jakaa kontakti-, kaveri- ja ystäväpiireihin. Kontaktipiirissä ihmiset tapaavat säännöllisesti junassa, bussissa, työmatkalla, kahviloissa tai urheilutapahtumissa. Nämä järjestelmällisesti toistuvat tilakontaktit johtavat sosiaalisiin kontakteihin, keskusteluihin, katsomusten vaihtoon, tapahtumia koskevien tietojen välitykseen sekä kommenttien ja mielipiteiden vaihtoon. Nämä kontaktit eivät kuitenkaan ole tapahtuman päämäärä, mutta ne tarjoavat tilaisuuden kehittää vuorovaikutustaitoja ja joskus jopa pysyviä suhteita. Kontaktipiirillä on yleensä joku, joka aloittaa keskustelun ja johtaa sitä antaen sille suunnan. Kaveripiiri syntyy, kun henkilöt ovat jatkuvasti kontaktissa esimerkiksi koulussa ja muiden ryhmien ja paikallisten yhteisöjen puitteissa. Kaveripiirissä olevat tapaavat toisiaan tietoisesti (vrt. kontaktipiiri). Piirin syntymisen taustalla on tiettyjen tarpeiden ja pyrkimysten tyydyttäminen yhdessä. Ystäväpiirit ovat kaveripiiriä pysyvämpiä suhteita. Ystäväpiiri koostuu ystäväpareista ”ystävieni ystävät ovat minunkin ystäviä” -periaatteen mukaisesti. Piirillä ei ole selkeää päämäärää, kuten kaveripiirillä. (Szczepanski 1970, 226–229.)

Käsityö on ollut vanhastaan yhteisöllistä, sillä käsityöopetus perustui sosiaaliseen vuorovaikutukseen jokapäiväisessä elämässä: äidit opettivat tyttärille, isät pojille (Pöllänen & Kröger 2000, 234). Muutenkin perheessä tehtiin yhteisöllisesti käsitöitä. Niitä saatettiin valmistaa yhdessä tai erikseen, rinnakkaisina tai peräkkäisinä prosesseina kuitenkin niin, että miehet tekivät omia ja naiset omia töitään. Koko perhe saattoi osallistua esimerkiksi pellavatuotteiden

tuottamiseen aina siementen kylvämisestä kankaan kutomiseen ja värjäämiseen sekä tuotteen valmistamiseen. (Kaukinen 2004, 19.)

On hyvin feminiinistä kohdata toisia ihmisiä käsityön merkeissä. Tapa on alkanut käsityön hovin ja hyödyn yhdistämisestä esimerkiksi karstausta- ja kehruutalkoissa ja erilaisissa ompeluseuroissa. Maaseudulla kokoonnuttiin syksyisin pellavan ja hampun loukutus- ja lihtaustalkoisiin. Joulun jälkeen pidettiin villan karstausta- ja kehruutalkoita, joihin kylän tytöt ja naiset toivat tarvittavat työvälineet. Miehiäkin näissä talkoissa nähtiin, he kutoivat verkkoa tai korjasivat nuotta sekä tekivät myös niin sanottuja naisten käsitöitä. Useimmiten nämä talviset illanistujaiset olivat kuitenkin naisväen kokoontumistilaisuuksia, joissa usein lopuksi laulettiin ja leikittiin. Pohjanmaalla herännäiset veisasivat tilaisuuksien lopuksi virsiä maallisten laulujen sijaan. (Heikkinen 1997, 61; Voittosaari 1994, 7) Käsityön yhteyteen kokoonnuttiin myös auttamaan morsianta kapioiden valmistamisessa. Suomenlahdella sijaitsevassa Seiskarissa naiset suunnittelivat yhdessä morsiamen kanssa, mitä vieraille oli annettava häissä lahjaksi. Etelä-Karjalassa ja Inkerissä pidettiin morsiamen kotona auttajaisilloja, joihin kokoontui morsiamen ystäviä huvittelemaan ja kerimään lankaa. (Isaksson 1990, 24–25.)

Talvisodan aikaan Lotat perustivat ompelimoita, joihin ilmoittautui paljon naisia – jopa heitä, jotka olivat aiemmin kritisoineet järjestön toimintaa. Kotirintamalla naiset tekivät yhdessä sotilaille suuria määriä lumipukuja ja lämpimiä varusteita sekä myös korjasivat ja paikkasivat niitä. Tuntemattomille sotilaille lähetettiin tuhansia postipaketteja rintamalle, jotka sisälsivät villapaitoja, sukkaa, lapasia, virkattuja päänsuojuksia sekä polven ja vatsanlämmittäjiä. Näillä käsitöillä naiset tunsivat olevansa hyödyksi rintamalla olleille miehille ja samalla niiden avulla suomalaiset ryhtyivät yhdessä taistelemaan maahan tunkeutujia vastaan. (Kallioniemi 1995, 41, 64, 149.)

Teollistuminen muutti käsityön asemaa: käsitöistä tuli enemmän ammattimaista, joka jakautui suunnittelijan ja toteuttajan tehtäviin. Tuotteiden tuli muistuttaa enemmän teollisesti valmistettuja ja käsityöprosessit muuttuivat entistä ositetuimmiksi, kun käsin tehdyt tuotteet alkoivat muistuttaa teollisia tuotteita. Käsityön harrastaminen muuttui yksilölliseksi mielihyvähajaiseksi ja itsensä toteuttamisen keinoksi. (Pöllänen & Kröger 2000, 235, 237.)

4.2 Ompeluseurat ja neuletapaamiset

Ompeluseuratoiminta nousi 1800-luvun lopulla kansanliikkeeksi. Toimintaan osallistui joukoittain ihmisiä, sillä monet kristilliset seurat ja yhdistykset sekä suuret joukkojärjestöt, kuten raittius-, nuoriso- ja maamiesseurat työväenyhdistyksiä myöten omaksuivat ompeluseurat keskeiseksi toiminta- ja varainkeruumuodoksi. Ompeluseuroissa valmistettiin käsitöitä arpajaisvoitoiksi ja varoilla saatettiin rakentaa esimerkiksi paikallisyhdistyksen toimitalo. (Voittosaari 1994, 1.)

Toiminnan lähtökohdat löytyvät kristillisestä maailmankatsomuksesta ja siihen pohjautuvasta hyväntekeväisyydestä. Ja koska käsitöiden teko kuului 1800-luvulla itsestään selvänä jokaisen naisen taitoihin, loi se hyvän pohjan ompeluseuratoiminnan aloittamiselle. (Voittosaari 1994, 2, 6.)

Seuraavissa alaluvuissa käsitellään ompeluseurojen historiaa ja merkitystä tarkemmin sekä sitä, kuinka ompeluseuroista lopulta muotoutui neuletapaamisia.

4.2.1 Rouvasväenyhdistyksistä ompeluseuroihin

Kaupungeissa sivistyneistön naiset kokoontuivat yhteen ystävien ja sukulaisten kanssa tekemään käsitöitä, joiden ohessa keskusteltiin ja luettiin ääneen. Käsityöt tehtiin yleensä arpajaisvoitoiksi ja arpajaisista saadut tulot annettiin hyväntekeväisyyteen, kuten esimerkiksi köyhille lapsille ja kouluihin. Hyväntekeväisyydellä nainen pääsi vaikuttamaan kodin ulkopuolelle ”yhteiskunnallisena äitinä”. Näiden kokoontumisten pohjalta perustettiin 1840-luvulta lähtien rouvasväenyhdistyksiä, joiden periaatteet pohjautuivat kristilliseen hyväntekeväisyyden perinteeseen. 1800-luvun lopulla erilaiset yhdistykset, kuten Martat, Maa- ja kotitalousnaiset ja Lotta Svärd, loivat omat ompeluseuraverkostonsa. Toimintaa saatettiin järjestää pelkässä opetusmielessä köyhemmille naisille. Marttojen ensimmäiset ompeluseurat olivat enemmän valistusesitelmiä esimerkiksi raittiusasioista ja lasten kasvatuksesta. Toki Martat myös neuvoivat muun muassa lastenvaatteiden ja alusvaatteiden ompelussa. Toiminta oli hyväntekeväisyyttä, sillä materiaalit ja ohjeet olivat ilmaisia. Erityisesti rouvasväenyhdistykset ja Martta-järjestö pyrkivät yhdessä käsityötaitojen kehittämiseen järjestämällä kursseja, kuten ompelu-, kudonta- ja kasvivärjäyskursseja, ja neuvontoja. Yhdistykset järjestivät ompeluseuroja, joissa opetettiin köyhiä naisia tekemään käsitöitä. Neuvonnassa Martat pyrkivät mahdollisimman käytännöllisten tuotteiden linjalle, jolloin tuotteiden tuli sopia kotiin ilman turhia koristeita. (Voittosaari 1994, 1-3; Ylönen 2003, 31–35.)

Ompeluseura-nimitys vakiintui vasta vuoden 1906 tienoilla, jolloin sanaa käytettiin järjestöjen vuosikertomuksissa ja tilinpäätöksissä sekä järjestöjen itsestään käyttämissä nimityksissä. Ompeluseuroilla oli ennen tätä monia eri nimityksiä. Hämeenlinnassa lähetysompeluseurasta käytettiin 1860 nimeä ompeluyhdyskunta

ja kolme vuotta myöhemmin nimeä ompeluyhteys. Oulussa ja Haminassa toimi rouvasväen yhteyksiä. Länsisuomalaisessa kielenkäytössä vanha sana "neuloo" tarkoitti ompelua, joka vaikutti ompeluseurojen nimityksiin: Raumalla ja Kotkassa toimi Evankeliumiyhdistyksen neulomakunnat, Viipurissa neulomakokous. Ensimmäinen maininta ompeluseura-sanasta oli Lähetysseuran tilitysliitteessä vuonna 1878. Vuonna 1889 Evankeliumiyhdistys käytti ompeluseura-sanaa myyjäisilmoituksessaan. Myöhemmin yleistyivät kerho ja piiri-päätteiset nimet. (Voittosaari 1994, 15.)

Ompeluseurat tunnettiin yleensä jonkun erityisen nimen vuoksi. Nimiä annettiin kokoontumispaikkojen mukaan (esimerkiksi Puisto-Emmauksen ompeluseura Tampereella) tai viikonpäivän mukaan, jos ompeluseuroja kokoontui samassa paikassa useita ryhmiä (esimerkiksi Helsingin Lähetystalolla Tiistai-illan ompeluseura sekä Seitsemän ompeluseura, joka otti nimensä kokoontumisajan mukaan). Ompeluseuroja eroteltiin myös ikänsä perusteella: Tampereella toimi Vanha ompeluseura ja Turussa muun muassa Merimiesten omaisten vanhempi ja nuorempi ompeluseura. Seurat saivat nimensä usein myös perustajansa mukaan (esimerkiksi Maria Saukon ompeluyhtiö Viipurissa) ja useissa nimissä näkyi työnkohde, kuten helsinkiläiset Afrikan naiset ja Angola-ompeluseurat. Lasten ja nuorten ompeluseurat käyttivät usein yleisnimiin perustuvia nimiä, kuten Siemen Helsingissä, Vilppulan Kipinäkerho ja Oulun Ambo-Tuik. (Voittosaari 1994, 16.)

Vuonna 1836 Sanan Saattaja Wiipurista – lehti kertoi, kuinka edellisenä vuonna perustetun Viipurin rouvasväenyhdistyksen arpajaisissa oli kerätty rahaa orvoille. Arpajaisten voittona oli hyödynnetty yhdistyksen jäsenten käsitöitä. Tämä oli tiedettävästi ensimmäinen kerta Suomessa, kun naiset hankkivat omilla käsitöillään varoja kristillishumanitäärisen toimintaan. Myös lehdistö kannusti ihmisiä toimimaan ja erityisesti säätyläisnaisia velvoitettiin auttamaan. "Arvon rouvat. Yksi

hame vähemmän, yksi hame vähemmän” J. W. Snellman kirjoitti 1840-luvulla Saima-lehdessä. Vuonna 1846 perustettiin Porvooseen rouvasväenyhdistys, jonka esimerkkinä toimi Upsalan rouvasväenyhdistys, joka esiteltiin lehdistössä ”kauniina esimerkkinä” säätyläisnaisten työstä varattomien hyväksi. Tämän jälkeen rouvasväenyhdistyksiä alkoi syntyä yhä enemmän useille paikkakunnille ja vuonna 1893 Suomessa oli 33 rouvasväenyhdistystä, joissa oli yhteensä 400 jäsentä. (Voittosaari 1994, 17–20.)

Ompeluseurat kokoontuivat tavallisesti ihmisten kodeissa, mikä synnytti läheisyyttä ja helpotti myös tarjoilua. Useimmiten paikka vaihtui, toisinaan paikka oli hyvinkin pieni, toisinaan suuri pappila. Kun ompeluseurat kasvoivat, oli vaihdettava paikkaa. Koulut olivat hyviä kokoontumispaikkoja sekä maalla että kaupungissa. Useimmiten seurat korvasivat valosta aiheutuneet kulut. Kristillisten yhdistysten tilat olivat myös hyviä kokoontumispaikkoja, ja 1960-luvulla myös seurakunnat tarjosivat seurakuntasaleja ompeluseurojen käyttöön (Voittosaari 1994, 73–76.)

Toiminta alkoi hiipua 1950-luvulla, kun ompeluseurat muuttuivat lähetyspiireiksi joissa käsitöiden teosta oli luovuttu. Vanha nimitys koettiin liian rajaavaksi, miehiä poissulkeväksi. Koettiin, että uusien jäsenten oli helpompi tulla mukaan piiriin kuin vanhalta kuulostavaan ompeluseuraan. Piirien päätavoitteeksi muodostui jäsenten virkistyminen hengellisesti sekä ystävien kohtaaminen. Ompeluseurojen muuttuminen lähetyspiireiksi johtui myös jäsenistön vanhentumisesta, ja monet ompeluseurat kuolivat pois. Herätysliikkeiden piirissä ompeluseuraperinne elää pääsääntöisesti nimissä. (Voittosaari 1994, 113–115.)

4.2.2 Kristilliset ompeluseurat

Rouvasjärjestöjä pidettiin aikansa julkisuushakuisimpana järjestönä. Kaikessa hiljaisuudessa ja lähes huomaamatta syntyivät lähetystyön ja diakoniatyön hyväksi toimineet ompeluseurat. Rouvasväenyhdistysten ja muiden käsityöyhdistysten tapaan nämäkin ompeluseurat olivat säätyläisten ja ylimpien seurapiirien ompeluseuroja. Ensimmäiset lähetysompeluseurat perustettiin pappis- ja virkamiesperheissä ja ne kokoontuivat jäsenten kodeissa, jonka vuoksi jäseniltä edellytettiin tiettyä vertaisasemaa. Hiljalleen kuitenkin ryhdyttiin murtamaan luokkarajoja ja ompeluseuroja syntyi myös työyhteisöihin ja ammattiryhmien keskuuteen. 1860-luvulla uskonnollinen heräys rikkoi vanhaa yhtenäiskulttuuria ja samalla sääty-yhteiskuntaa. Heräys lähensi sivistyneistöä ja muuta kansaa toisiinsa, joka synnytti uudenlaisen osallistumisyhteiskunnan: ihmiset alkoivat tavata muita ihmisiä sosiaalisista rooleista, syntyperästä tai ammattista riippumatta. Saman hengellisen heräyksen kokemat hakeutuivat nyt yhteen rikkoen niin sosiaalisia kuin maantieteellisiä rajoja. Myös vuoden 1869 kirkkolain muutos maallikoiden toimintavapaudesta kirkon sisällä muutti myös kirkkoa sisältäpäin. Syntyi lähetys-, merimies-, diakonia- ja sisälähetystyötä tekeviä seuroja ja yhdistyksiä, joista erityisesti naisväestö löysi sopivan kanavan toimia aktiivisesti. (Voittosaari 1994, 4-5, 52–53, 58, 62.)

Suomen Lähetysseura aloitti toimintansa vuonna 1859. Kuitenkin jo ennen sitä Ruotsista kantautui uutisia lähetysompeluseuroista 1840-luvulla. Tietoa saatiin Stockholms Missions-Tidning – lehdestä, jota tilattiin Suomeenkin muutamia kymmeniä vuosikertoja. 1840-luvun puolivälissä Porvoossa järjestettiin tiedettävästi ensimmäinen lähetysompeluseuran tapaan toiminut ystäväpiiri. Ryhmää oli perustamassa tuomiokapitulin notaari, lukion lehtoreita perheineen sekä muutamia naimattomia naisia ja se kokoontui keskiviikkoiltaisina jäsenten kodeissa. Ko-

koontumisissa luettiin ruotsalaista lähetyislehteä sekä muita lähetystyötä käsitteleviä julkaisuja. Lisäksi tehtiin käsitöitä lähetystyön hyväksi, jotka myytiin ilman julkisuutta ryhmän sisällä. Varat lähetettiin Ruotsin lähetykselle. 1850-luvun lopussa Hämeenlinnaan perustettiin ruotsinkielinen lähetyksompeluseura, joka oli porvoolaista ryhmää pysyvämpi. Ompeluseuran tuotteet myytiin halukkaille ostajille ja varat tilitettiin Suomen Lähetykselle. Tämän jälkeen ompeluseuroja syntyi useita eri puolille maata, joskin pohjoiseen vasta 1900-luvun puolella. Erityisesti kaupungeissa varoja tilitettiin ahkerasti. Maaseudullakin kerättiin varoja lähetykselle omilla käsitöillä, mutta varsinaisista ompeluseuroista ei tilityksiä juuri tullut. Erityisesti nuoret innostuivat arpajaisista ja vuonna 1860 Pietarsaaresta lähetettiin kahteen otteeseen tuloja ”nuorten neitoisten toimittamasta arpapidosta”. Monet näistä ryhmistä olivat tilapäisiä, mutta osoittivat että ihmiset olivat kiinnostuneita lahjoittamaan varoja omilla käsitöillään lähetykselle hyväksi. (Voittosaari 1994, 25–28, 30.)

Suomen lähetykseseura ei pariin vuosikymmeneen kiinnittänyt erityistä huomiota ompeluseuroihin muuten kuin julkaisemalla Lähetyks-Sanomissa seurojen tilitystietoja. Silti lähetyksompeluseurojen määrä kasvoi nopeasti. 1800-luvun lopulla niitä oli 85 ja vuosisadan vaihteessa jo 250. Toiminta oli pääsääntöisesti maallikoiden vastuulla. Lähetyksompeluseuroja syntyi myös Yhdysvaltoihin siirtolaisten keskuuteen, joiden tuotto lähetettiin Suomen Lähetykselle. (Voittosaari 1994, 28, 30–31).

Lähetyksompeluseurojen perustamisessa ja toiminnassa oli selvää jaksottaisuutta. 1900-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä Lähetykseseuran voimakas evankelisoimistyö hengellisen elämän elvyttämiseksi nosti ompeluseurojen suosiota. 1920-luvulla itsenäisyyden ensimmäisellä vuosikymmenellä koettiin uusi nousu kehityksen noustessa kaikilla elämänaloilla. Viimeinen suuri nousu tapahtui toisen

maailman sodan jälkeen, jolloin lähetyssinnostus nousi uudelleen. (Voittosaari 1994, 31–32.)

Lähetyssseuran avustuksella syntyi Suomen Merimieslähetyssseura vuonna 1875, jonka toiminnassa ompeluseurat toimivat alusta alkaen. Ompeluseuroja perustettiin Suomessa erityisen paljon rannikoille ja satamakaupunkeihin, myöhemmin myös sisämaahan. Merimieslähetyssseuran työilloissa valmistettiin erityisesti kirjaulukkuja, jotka täytettiin Raamatuilla ja muulla hengellisellä kirjallisuudella. Kirjat jaettiin merimiehille ja Kainuun tervaveneiden soutajille sekä laivoille kirjastoiksi. Vaasan merimieslähetyksen ompeluseura oli ensimmäinen, joka lähetti Lontoonseen joulupaketteja merimiehille vuonna 1882. Joulupakettien lähettämisestä tuli pysyvä perinne. Ompeluseuroilla kerättiin rahaa Iso-Britanniaan, jossa autettiin työttömiä, sairaita ja "hätään joutuneita" merimiehiä. Myöhemmin varoja ryhdyttiin keräämään myös kotimaan satamiin ja muuan helsinkiläinen ompeluseura kantoi vastuuta Katajanokan merimieskodista. Merimieslähetyksen toiminta oli kaikille avointa, mutta erityisesti mukaan toivottiin merimiesten omaisia (Voittosaari 1994, 33–38, 61.)

Merimieslähetyssseuran kohteet olivat 1900-luvulle tultaessa Iso-Britannia ja Yhdysvallat. Iso-Britannia oli merimieslähetyksen pääkohde, mutta siirtolaisten muutto Yhdysvaltoihin laajensi toimintaa. New Yorkiin perustettiin ompeluseuroja, jolla tuettiin paikallisten suomalaisten hengellistäkin toimintaa. Merimieslähetyssseuran ompeluseuroja perustettiin muun muassa San Franciscoon, San Pedron satamakaupunkiin ja Los Angelesiin. Toimintaa järjestettiin Lontoon lisäksi muissakin Euroopan satamakaupungeissa. 1900-luvulla työ laajeni Australiaan ja vuonna 1951 yksi merimieslähetyksen ompeluseura perustettiin Argentiinaan. Työllä tuettiin sekä merimiehiä että suomalaisia siirtolaisia. (Voittosaari 1994, 38–41.)

Suomen lähetysseuran piiristä tulivat aloitteet myös kristilliseen sisälähetystyöhön. Erityisesti 1860-luvulla perustettuja diakonissalaitoksia tuettiin ompeluseuratoiminnalla. Ompeluseuroilla oli erilaisia painopisteitä: yksi seura piti huolta laitoksen liinavaatevarastosta, yhdessä ommeltiin diakonissojen myssyjä ja kauluksia. Myöhemmin diakonian ystävät kautta maan tukivat laitoksen toimintaa lähettämällä laitoksen myyjäisiin suuret määrät erilaisia käsitöitä. Diakonissalaitosten rinnalle syntyi kaupunkilähetysseuroja, joiden työ kohdistui sairaiden, köyhien, kodittomien ja työttömien aineelliseen ja hengelliseen auttamiseen. Kaupunkilähetysten ompeluseurat kävivät diakonissojen kanssa kotikäynneillä ja auttoivat köyhiä rahallisesti, ruokavaroissa, puissa, vaatteissa tai lääkkeissä. He myös järjestivät köyhille äideille ompeluseuroja, jotka toimivat käsityökouluina (Voittosaari 1994, 41–43.)

4.2.3 Blogien kautta neuletapaamisiin

Vapaa sisällön tuottaminen internetiin ja sitä kautta erityisesti blogit ovat vaikuttaneet käsitöiden yhteisöllisyyteen positiivisesti. Blogi on verkkosivustai sivusto, jonne tuotetaan ajankohtaista ja päivämäärällä merkittyä sisältöä, joka voi olla tekstiä, kuvia tai videota. Sivustolla käsitellään kirjoittajan yksityiselämää tai jotain erityistä mielenkiinnon kohdetta niin, että päiväkirjamaiset merkinnät ovat aikajärjestyksessä tuorein ensimmäisenä blogin pääsivulla. Blogille on luonteenomaista, että vanhat merkinnät säilyvät muuttumattomana ja ovat luettavissa uusienkin merkintöjen jälkeen. (Tietotekniikan termitalkoot 2012; Östman 2007, 49.) Blogi liittyy kirjoittajan johonkin yhteisöön. Liittyminen tähän yhteisöön tapahtuu yleensä kommentointimahdollisuudella, joihin bloggaaja myös vastaa joko omaan postaukseen tai kommentteihin. Bloggaajat myös seuraavat muita blogeja ja linkittävät niitä omiin postauksiin, sekä käyvät myös joskus kommentoimassa näihin muihin blogeihin. (Alasilta 2009, 27.) Blogeja

voidaan kategorisoida aiheiden perusteella. Käsityöblogissa pääpaino on käsitöissä. Kun ennen harrastajat esittelivät töitään lähinnä tuttavilleen, esittelevät he nyt ajatuksiaan ja töitään internetissä käsityöblogeissa. (Venesperä 2007.) Jotkin käsityöblogit ovat painottuneet tiettyihin tekniikoihin ja ne on yleensä nimetty aiheensa mukaan (esimerkiksi Kapteeni Virkkuukoukku ja Marjutin neuleet). Käsityöblogien ideana on keskustella internetissä käsityön tekemisestä. Blogissa kerrotaan itse valmiste-tuista tuotteista, niissä kysytään neuvoja ja ohjeita tai neuvotaan käsityön tekemisen ongelmassa. Käsityöblogeissa kerrotaan yleensä myös henkilökohtaisia asioita tai sen kautta ollaan yhteydessä harrastajiin ympäri Suomea tai peräti ympäri maailmaa. (Vartiainen 2006, 102.)

Käsityöbloggaajat ovat muodostaneet oman yhteisönsä internetiin: Siitä on ikään kuin tullut ompelukerho, johon kokoonnutaan internetin kautta (Venesperä, 2007). Bloggaajat selailevat blogeja etsien ideoita ja neuvoja, sekä tietoja erilaisista materiaaleista. Blogit ovat omia keskustelufoorumeita, joissa harrastajat vaihtavat mielipiteitä, kehittävät uusia käsityötuotteita ja kehittyneemmät harrastajat neuvovat vasta-alkajia. Käsityöblogit ovat hyödyllisiä kaikille käsityön harrastajille tai käsitöistä kiinnostuneille. Käsityön harrastajayhteisöt, kuten käsityöblogit ja muut käsityöhön liittyvät foorumit ja yhteisöt (esimerkiksi Ravelry ja Ihan itse – foorumi) tuovat käsityön virtuaalista verkostoa ja ne muodostavat uudenlaisia sosiaalisia verkostoja. (Vartiainen 2007, 44, 102.)

Wei (2004) kirjoittaa käsityöbloggaajien omaleimaisesta kulttuurista, missä yksi osa on bloggaajien välisten suhteiden sulava liikkuvuus niin sanotusti "online- ja offline-tiloissa". "Online-tilassa" bloggaajat tutustuvat samanhenkisiin ihmisiin virtuaalisesti, "offline-tilassa" he tekevät sen tapaamalla säännöllisesti kahviloissa tai lankakaupoissa. Käsityöbloggaajat ovat intohimoisia käsityöntekijöitä ja he

ovat innoissaan päästessään tutustumaan samanhenkisiin ihmisiin henkilökohtaisesti tai verkossa.

Ompeluseuratoiminta on siis noussut uudelleen suosioon nimenomaan käsityöblogien kautta. Käsityöbloggaajat ovat järjestäneet paikkakunnan bloggaajien kanssa neule- tai käsityötapaamisia paikallisissa kahviloissa tai jonkun bloggaajan kotona. Tapaamisia järjestävät yleensä aktiiviset bloggaajat, mutta myös monet käsityöalan yritykset järjestävät omia kaikille avoimia neule- tai käsityötapaamisia. Ilmiö tunnetaan maailmalla nimellä *sit'n'knit* tai *knitting meetup*. (Parkkinen 2010, 40.) Yhdysvalloissa ilmiö tunnetaan myös nimellä *Stitch 'n Bitch* ("Neulo ja juorua"). Nimitys juontuu 1950-luvulta, jolloin kotirouvat koontuivat yhteen tekemään kotiaskareitaan mukavassa seurassa. Uudenmuotoisia *Stitch 'n Bitch* ryhmiä alkoi muodostua vuoden 1999 jälkeen Yhdysvaltoihin ja lopulta myös Eurooppaan. (Stoller 2005, 115–116.) Oman (Parkkinen 2010, 49, 59) tutkimukseni valossa näyttäisi siltä, että Suomessa käsityöbloggaajat kohtasivat ensimmäisen kerran neuletapaamisessa Helsingissä vuonna 2004.

Maailmalta Suomeenkin rantautunut kansainvälinen Knit in Public (Julkisilla paikoilla neulominen) – päivä on yksi neuletapaamisten muoto. Vuonna 2005 yhdysvaltalainen Danielle Landers halusi yhdistää neulonnasta kiinnostuneita ihmisiä suuremmissa mittakaavassa. Landers organisoi ensimmäisen KiP (Knit in Public) – päivän kesäkuussa 2005 ja siihen osallistui 20 paikkakuntaa. Vuonna 2009 tapahtuma järjestettiin jo 751:llä paikkakunnalla ympäri maailmaa. KiP on maailman suurin neulojien (ja yleisesti käsityöntekijöiden) julkinen tapahtuma, jonka järjestäjänä toimii yleensä joku paikallinen vapaaehtoinen tai ryhmä. Tapahtumalla on haluttu myös näyttää, ettei käsitöiden tekeminen ole vain vanhojen ihmisten harrastus. (Landers 2012; World Wide Knit in Public Day 2013.)

4.3 Yhteisöllisen käsityön merkitys yksilölle

Ompeluseuroilla oli jäsenilleen yhteisöllinen merkitys, sillä ne olivat jäsenilleen merkittävä sosiaalinen tapahtuma ja tapa tavata muita aikana, jolloin naisten elämä monesti rajoittui vain oman kodin ja perheen piiriin. Ompeluseura oli viikon kohokohta, joka toi odotetun hengähdystauon arkielämän yksitoikkoiseen kiertoon ja tarjosi luontevan tilaisuuden tavata naapureita tai muita tuttuja ja vaihtaa kuulumisia. Mitä pienempi ja eristyneempi yhteisö oli, sitä suurempi merkitys ompeluseuralla oli jäsenilleen. Kaupungeissa ompeluseuroissa koettiin yhteenkuuluvuutta suuren, samanlaisen uskonnolliseettisen elämäkatsomuksen omaamien kanssa. Vuodesta toiseen kokoonnuttaessa erityisesti vain naisista koostuvissa ompeluseuroissa koettiin ”me”-henkeä ja ystävyyttä, joista kertovat kokoontumisen pöytäkirjojen kuvaukset rikkaasta yhdessäolon hengestä tai valoisasta ja iloisesta yhdessäolosta. Ihmiset pysyivät lojaaleina omille seuroilleen ja vanhoissa seuroissa käytiin uusille alueille muuttaessakin. Monilla ompeluseuroilla oli omia perinteitä, kuten nimipäivien viettoa, yhteinen jouluateria tai joulujuhla. Sairastuneista ja ikääntyvistä jäsenistä pidettiin huolta, muualle muuttaneiden kanssa oltiin kirjeenvaihdossa, pois-nukkuneita jäseniä muistettiin ompeluseurassa muistovirrellä tai jopa oltiin mukana hautajaisissa. (Voittosaari 1994, 118–119.)

1990-luvulta lähtien yhteiskunta on ryhtynyt korostamaan työelämässä enemmän yhteisöllisyyttä. Työntekijöiltä vaaditaan kykyä toimia yksin ja ryhmässä. Myös käsityön merkitys on muuttunut ja käsitöiden avulla yksilö, luonto ja yhteiskunta ovat yhtä. Käsityönopetuksessa pyritään osoittamaan myös käsityön sosiaalisen hyvinvoinnin puoli. (Pöllänen & Kröger 2000, 239–240.) Käsitöiden arvostus on kohonnut, mistä kertoo käsityön harrastajien määrän lisääntyminen 1980-luvulta lähtien ja vaikka miesten osuus käsityöharrastajista on kasvanut, tekevät naiset

selkeästi enemmän käsitöitä. Eniten käsitöitä tekevät 25-64 -vuotiaat. (Hanifi 2005, 126, 129.)

Käsityön avulla ihmiset saadaan saman harrastuksen pariin, jolloin se saa yhteisöllisiä merkityksiä. Käsityöllä voidaan tuottaa mielihyvää sekä itselle että muille, jolloin se tukee sosiaalista hyvinvointia. (Anttila 1993, 38–39.) Yhteisöllinen käsityön tekeminen voi ilmetä toimivassa yhteisössä, jotka voivat olla pieniä paikallisia tai maailmanlaajuisia. Yhteisöllä on merkittävä rooli käsityökulttuurin siirtämisessä. (Vartiainen 2007, 45.)

Vartiainen (2010, 108, 113) on tutkinut historiaharrastajien ja liveroolipelaajien yhteisöllistä käsityön tekemistä, johon liittyy myös virtuaalinen ja kasvokkainen tapaaminen – aivan kuin käsityöbloggaajien käsityön tekemiseen. Historiaharrastajat kokoontuvat erilaisiin tapahtumiin ja tapaamisiin, joihin pyydetään ottamaan mukaan käsityöt - vaikka tapahtuma ei olisi varsinaisesti käsityöhön liittyvä. Käsitöiden ääressä harrastajat keskustelevat harrastukseen liittyvistä asioista, neuvovat toisiaan tai pohtivat tiettyä käsityöhön liittyvää ongelmaa. Siinä missä historianharrastajat hyödyntävät paljon kasvokkaisia tapaamisia, liveroolipelaajat tukeutuvat enemmän verkkoyhteisöön ja toimivat enemmän yksin hyödyntäen keskustelupalstoja ja muita tietolähteitä.

Neuletapaamisten merkitys on harrastajalle ennen kaikkea sosiaalinen. Tärkeintä neuletapaamisissa on samanhenkisten ihmisten kohtaaminen, sillä useimmiten vain käsitöitä harrastavat ymmärtävät harrastukseen liittyvän innostuksen. Parkkisen (2010, 70) tutkimuksessa eräs käsityöbloggaaja kiteytti neuletapaamisten tärkeyden sillä, että omia tekemisiään ei tarvitse selitellä, sillä tapaamisissa kaikki tietävät käsityöblogien kautta käsityömaailman uusimmat trendit. Neuletapaamiset olivat käsityöbloggaajille myös harrastuksen

syventämisen ja tiedon välittämisen tapa: omaa työskentelyä voi jakaa muiden kanssa ja saada myös vinkkejä materiaalien valintaan. On kuitenkin huomattava, että käsityöblogien kautta syntyneet neuletapaamiset ovat syntyneet tarpeesta ja ilman ohjattua harrastusta. (Parkkinen 2010, 70.)

5 NUORET AIKUISET

Nuoret aikuiset voidaan määrittellä useammalla tavalla omaksi ryhmäkseen joko iän tai elämäntavan mukaan. Oli määrittely mikä tahansa, on nuorten aikuisten ryhmä haasteellinen erityisesti kirkon näkökulmasta. Tässä luvussa käsitellään nuoria aikuisia sekä sitä, miltä he näyttävät kirkon näkökulmasta.

5.1 Keitä nuoret aikuiset ovat?

Valtionhallinto määrittää nuoret aikuiset 18–29-vuotiaiksi. Kirkon mukaan nuori aikuinen on henkilö, jota seurakuntien nuorisotyö ei enää tavoita. Toisaalta nuoren aikuisen voi määrittellä elämäntavalla ja maailmankuvalla. Määritelmän määrittelyä vaikeuttaa se, että nuorten aikuisten ryhmä on heterogeeninen, sillä se käsittää elämäntilanteiltaan, arvoiltaan ja kulttuureiltaan erilaisia ryhmiä. (Häkkinen 2009, 12; Uskosta osallinen? 2006, 4.)

Nuoria aikuisia yhdistävänä tekijänä voidaan pitää elämän tilapäisyyttä ja projektiluonteisuutta sekä itsenäistymistä ja oman identiteetin etsimistä. Nuoren aikuisen elämään usein kuuluu tulevaisuuteen liittyviä ratkaisuja: muutetaan pois lapsuuden kodista ja aloitetaan opiskelu, haetaan töitä, etsitään elämänkumppania ja sen löydyttyä hankitaan lapsia. Yleensä pienten lasten vanhemmat kokevat olevansa vielä nuoria aikuisia. (Häkkinen 2009, 12; Uskosta osallinen? 2006, 4.)

Orastava aikuisuus on vaihe pitkittyneessä nuoruudessa, joka sijoittuu 18–25 –vuotiaisiin. Tässä ikävaiheessa korostuu epävakaus ja välissä olon tuntu: nuori ei ole enää lapsi, mutta ei vielä ihan aikuinen. Nuori etsii omaa identiteettiään ja

pyrkii löytämään omakohtaisemman ja yksilöllisemmän arvomaailman. Nuori etsii myös itseään, arvojaan ja elämän tarkoitusta. (Korhonen 2010, 3.)

Aikuisuuden alkuna on perinteisesti pidetty 30 vuoden ikää, joka on arvojen näkökulmasta eräänlainen taitekohta ihmisen elämässä: impulsiivisuus vähenee ja vastuullisuus lisääntyy. Arvojen kehittymisen näkökulmasta 18 vuoden ikä on toinen merkittävä ikä: ihminen pohtii itse omia arvojaan. Tätä ennen arvot eli käsitykset toivottavista päämääristä ja käyttäytymisestä ovat vanhempien, sukulaisten, kaverien ja muiden vertaisryhmien arvojen sisäistämistä. Arvot yksilöityvät ja kypsyvät nuoren irtautuessa kotoaan, aloittaessaan opiskelut ja työelämän ja perustettuaan perheen. Ikävuodet 18 ja 30 välillä on ajateltu jaksona, jolloin ihminen muokkaa ja kypsyttlee arvojaan ja yhteiskunnassa on sallittu elää nuoruuden salimilla etuuksilla. (Mikkola 2007, 27–28.)

Joidenkin tutkimusten mukaan nuorten aikuisten käsitettä voidaan käyttää 18–39-vuotiaista. Tämä johtuu siitä, että aikuisuutta lykätään pidemmälle ja nuoruutta pidennetään mahdollisimman pitkälle. Toisin sanoen nuoruutta pidetään arvossaan ja nuoruudesta nautitaan enemmän oikeuksien vuoksi: velvollisuudet jätetään mieluummin aikuisille. Aikuiselämää pidetään liian vastuullisena, jota karteetaan mahdollisimman pitkään ajatuksella ”mieluummin vanha kuin aikuinen”. Samalla kun nuoruutta pidennetään, myös työelämään siirtyminen sekä perheen perustaminen siirtyy myöhäisempään vaiheeseen. Toisaalta opiskeluun, työhön ja uraan panostetaan entistä enemmän ja näin vältellään sitoutumista muihin kuin itseensä. (Korhonen 2010, 1-2; Mikkola 2006, 26–27.)

5.2 Nuoret aikuiset ja kirkko

Vuoden 2012 lopussa 76,4 % suomalaisista kuului evankelis-luterilaiseen kirkkoon (Kirkon tutkimuskeskus 2013). Kirkosta eroaminen oli vahvinta vuonna 2010 homoaiheisen televisiokeskustelun vuoksi, mutta parin viime vuoden aikana eroaminen on hidastunut. Vaikka eroaminen on ollut voimakasta, on kirkkoon kuitenkin liittynyt viime vuosien aikana enemmän ihmisiä kuin aikaisemmin. Kirkkoon suhtaudutaan edelleen myönteisesti ja kristillisistä perinteistä halutaan pitää kiinni. Tärkeimpänä kirkon tehtävinä pidetään ihmisten rinnalla kulkeminen ja lähimmäisen rakkauteen perustuvaa toimintaa. Ihmisten suhde uskoon on kuitenkin muuttunut, sillä vain runsas neljännes ilmoittaa uskovansa kristinuskon Jumalaan. (Kirkon tutkimuskeskus 2011; Kirkon tutkimuskeskus 2012, 41.) Kirkon kannalta ongelmallisina ryhmä ovat lapsettomat, 18–30 -vuotiaat nuoret aikuiset, sillä tässä ikäryhmässä kirkosta eroaminen on suurinta. Peräti kolme neljästä kirkosta eroavasta on nuoria aikuisia (Häkkinen 2009, 12, 13). Toisaalta vuosina 2008–2011 kirkkoon liittyminen kasvoi 21 %, tavallisimmin kirkollisten toimitusten (rippikoulu, avioliitto, lapsen kaste) myötä. Aktiivisimpia liittyjiä olivat nuoret aikuiset, joskin edelleen he ovat myös aktiivisimpia eroajia. (Kirkon tutkimuskeskus 2012, 73; Meidän kirkko – osallisuuden yhteisö 2007, 14.)

Kirkkohallitus ja Kirkkopalvelut ry järjestivät vuosina 2006–2009 yhteishankkeena Nuori aikuinen kirkon jäsenenä – projektin, jonka tavoitteena oli vahvistaa nuorten aikuisten kristillistä identiteettiä ja kasvua aikuisen uskonnollisuuteen. Projektilla pyrittiin vaikuttamaan kirkon ja nuoren aikuisen vuorovaikutussuhteeseen sekä siihen, että seurakunnilla ja nuorten aikuisten kanssa työskentelevillä olisi uusia työkaluja nuorten aikuisten jäsenyyden tukemiseen. Tavoitteena oli uudistaa kirkon perustoimintaa niin, että se ottaisi paremmin huomioon nuoret aikuiset ja sitä kautta seurakuntien toiminta voisi tavoittaa kaikenikäisiä aikuisia. Projektin

myötä huomattiin, että nuorten aikuisten kohtaaminen verkon yhteisöpalveluissa oli ryhmän kohtaamisen kannalta tärkeimpiä keinoja. Tästä syystä syntyi uusi hanke: Hengellinen elämä verkossa. Hankkeiden myötä seurakunnat ovat päätyneet eri tavoin vahvistamaan nuorten aikuisten jäsenyyttä. Monissa seurakunnissa nuoret aikuiset on huomioitu perustyössä, kuten lapsi- ja perhetyössä, jumalanpalveluselämässä, kirkollisissa toimituksissa tai musiikkitoiminnassa. Toisilla paikkakunnilla on kehitetty vapaaehtoistoimintaa, toisissa nuorille aikuisille on järjestetty selkeästi omaa toimintaa tai näkyviä tempauksia. Seurakunnat ovat myös kehittäneet viestintää ja verkkotyötä, että kirkko voisi näkyä myös seurakuntaan osallistumattomien nuorten aikuisten elämässä. (Kirkon tiedotuskeskus 2012, 163–164.)

Nuoret aikuiset pitävät uskoa henkilökohtaisena asiana, jossa kirkolla ei ole omaa roolia. Erityisesti 25–34-vuotiaat hoitavat jumalasuhdetta mieluummin yksityisesti ilman kirkkoa. Oma usko määritellään niin avoimesti, että se ei välttämättä ole sidoksissa mihinkään uskontoon. Nuoret aikuiset ovat mieluummin henkisiä ja spirituaalisia kuin hengellisiä ja uskonnollisia. (Kirkon tutkimuskeskus 2008 39; Korhonen 2010, 2-3.) Nuoret aikuiset haastavat kirkon sillä, ettei kirkolla ja sen jäsenyydellä ole enää niin suurta merkitystä nuorille kuin vanhemmille. Kirkolla ei ole nuoriin samanlaista auktoriteettiasemaa kuin mitä vanhemman väestön keskuudessa, eikä kirkon jäsenyys tai kirkossa käyminen ole itsestään selvää. Se ei myöskään ole enää ”kunnon kansalaisen” perusedellytys. (Meidän kirkko - osallisuuden yhteisö 2007, 18.)

Nuoret aikuiset korostavat uskonnollisuudessaan omia valintoja, yksilöllisyyttä, aitoutta ja vapautta. Muiden valintoihin suhtaudutaan yleensä suvaitsevaisesti ja kunnioittavasti. Uskonnolta haetaan elämyksiä, kauneutta, mystiikkaa ja hiljaisuutta. Oman elämän ja minuuden etsimisen ulottuvuuksien löytäminen on tärke-

ää. Uskonnollisuus on muuttunut yksilöllisemmäksi ja tätä myöten myös vaikeammin mitattavaksi. Perinteet eivät enää velvoita niin paljon ja perinteitä muokataan itselle sopiviksi. Esimerkiksi luterilaisuus on ollut Suomessa vahva identiteettiin kuuluva ominaisuus, mutta nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa luterilaisuuteen ei liity samanlaista kansallista tunnetta ja nuoret kokevat olevansa enemmän eurooppalaisia kuin vain suomalaisia. Aito uskonnollisuus koetaan toteutuvan instituutioiden ulkopuolella. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 39–41; Meidän kirkko – osallisuuden yhteisö 2007, 18.)

Vaikka nuorten aikuisten uskonnollisuus korostaa yksilöllisyyttä, halutaan kuitenkin etsiä jonkinlaista hengellistä yhteisöllisyyttä. Nuoret aikuiset haluavat itse valita yhteisönsä ja yhteisöön kuulumisen ei tulisi olla liian sitovaa, sillä nuori aikuinen haluaa kuulua useampaan yhteisöön kerrallaan, joista kaikkien ei tarvitse olla uskonnollisia yhteisöjä. (Uskosta osallinen 2006, 8.) Tämän tyyppistä sitoutumista voidaan kutsua ”kevytjäsenyydeksi” tai ”kevytuskonnollisuudeksi”, jossa keveys merkitsee juuri sitoutumisen asteeseen. Kevytjäsenyyteen kuuluu ajatus, että uskotaan, muttei samalla tavalla kuin opetetaan. Erityisesti kirkon opettamaan kristinuskoon sitoutuminen ja osallistuminen ovat vähentyneet ja heikentyneet. Uskonnollisia instituutioita ei pidetä enää hengellisinä koteina, vaan pikemminkin tukahduttavina paikkoina, jossa itsensä etsiminen on vaikeaa. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 42.)

Näiden asioiden lisäksi monet kirkosta eroavat perustelevat eroamistaan kirkollisverolla sekä kykenemättömyydellä sitoutua kirkon sanomaan. Kuva kirkosta ei kuitenkaan ole kielteinen. (Kirkon tutkimuskeskus 2008, 65.) Kirkon positiivisesta kuvasta kertoo se, että vielä 25-vuotiaana rippikoulu koetaan merkityksellisimmäksi uskonnolliseksi vaikuttajaksi elämässä ja positiivisen rippikoulukokemuksen myötä myös kuva seurakunnasta ja kirkosta on positiivisempi kuin negatiivi-

sen rippikoulukokemuksen saaneilla. Toisena uskonnolliseen ajatteluun vaikuttavat koulun uskonnonopetus ja oman kodin vaikutus. Isoskoulutuksen ansiosta monet kokevat seurakunnan edelleen läheiseksi, vaikka eivät ole toiminnassa mukana. Toisaalta joillekin isostoiminnan loppuminen merkitsee myös seurakunnasta etääntymistä, eikä vähää vapaa-aikaa halua enää käyttää seurakunnan toimintaan. (Niemelä 2007, 129, 131, 133; Kirkon tutkimuskeskus 2012, 152.)

Kirkko koetaan helposti kaukaiseksi ja vanhoilliseksi instituutioksi. Kirkon käytämät toimintamuodot, kieli ja ilmaisu eivät välttämättä puhuttele enää nuorta aikuista. Vaikka rippikoulu tavoittaa lähes jokaisen 15-vuotiaan nuoren, on kirkon side nuoriin hyvin ohut rippikoulun jälkeen. Nuori aikuinen saattaa muuttaa suhtautumistaan hengellisiin asioihin siirtyessään opiskelemaan ja maailmankuva saattaa muuttua enemmän esimerkiksi rationaalis-tieteelliseksi ja näin ollen rippikoulun opetukset tuntuvat naiiveilta ja irrationaalisilta. (Häkkinen 2009, 13; Uskosta osallinen? 2006, 5.) Kun suhde kirkkoon on satunnainen, näkemys kirkosta ja kristinuskosta ei kypsy aikuiseksi uskonnollisuudeksi (Uskosta osallinen? 2006, 5). Tästä syystä voi helposti käydä niin, että yksittäinen oman näkemyksen vastainen kannanotto, mediakirjoitus tai huono asiakaspalvelukokemus johtaa lopulta eroamiseen kirkosta (Häkkinen 2009, 13).

Kirkosta eivät eroa vain kirkon opista ja uskosta etääntyneet, vaikka kahdelle kolmesta eroavasta uskolla ei ole mitään tai juuri mitään merkitystä. Eroon päätyy myös voimakkaasti uskonnollisia ja uskoa tärkeänä pitäviä, sillä he eivät koe löytävänsä paikkaa kirkosta ja he kaipaavat toisenlaista uskonnollista yhteisöä. Tämän tyyppisiä eroajia on noin kymmenes eroajista. Kirkosta eroamista pidetään myös protestina ja kannanottona kirkon päätöksentekoa kohtaan, ja erityisesti nuorille aikuisille esimerkiksi kirkon torjuva suhtautuminen homoseksuaaleihin tai naispappien syrjiminä aiheuttaa pettymystä. Syrjiminä sotii vahvasti nuorten aikuisten arvomaailmaa vastaan. (Kirkon tutkimuskeskus 2008, 66.)

5.3 Nuorten aikuisten toiminta kirkossa

Nuoret aikuiset saattavat kokea, ettei heillä ole tarvetta osallistua uskonnolliseen yhteisöön. Isojen kysymysten äärelle päästään seurakuntia helpommin nykyään internetin kautta, ja noilla foorumeilla myös arkojen kysymysten pohtiminen on ehkä helpompaakin. Seurakunnista etsittävä yhteys ja yhteisöllisyys eivät ole maantieteellisesti rajoittunutta, vaan itselle sopivaa toimintaa saatetaan hakea kauempaakin. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 82–83.)

Kirkko on uskovien yhteisö, johon kuuluu sanan ja sakramenttien osallisuus. Kirkon jäsenyys ja kristittynä oleminen ei ole vain kirkon tiloihin kokoontumista, vaan se on Pyhän kohtaamista ja toisten kunnioittamista sekä kristillisten arvojen pohjalta tehtyjä valintoja ja jumalasuhteen hoitamista itselle sopivalla tavalla. Jokainen seurakuntalainen on oman elämänsä keskellä osa kirkkoa. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 83–84.)

Kaikesta huolimatta nuorissa aikuisissa on niitä, jotka kaipaavat syvempää yhteyttä (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 85). Nuorille aikuisille järjestetään yhä enemmän tapahtumia ja omaa toimintaa. Vuonna 2011 seurakunnista 37 prosenttia järjesti nuorille aikuisille omaa kokoavaa toimintaa, ja samana vuonna ryhmiä oli 219, joissa oli mukana 3800 jäsentä. Vuoteen 2007 nähden kasvua toiminnassa on ollut lähes tuhannella jäsenellä. (Kirkon tutkimuskeskus 2012, 165.)

Erilaiset musiikkitilaisuudet ja gospelkonsertit kiinnostavat erityisesti nuoria aikuisia ja keski-ikäisiä. Varsinaisia nuorten aikuisten messuja ei ole juuri järjestetty, mutta tietyillä messutyypeillä on selkeästi vetovoimaa nimenomaan nuorten aikuisten parissa. Näitä ovat esimerkiksi metallimessut ja popmessut. Tämän tyyppisillä messuilla voidaan tavoittaa niitä, jotka eivät muuten osallistu seurakunnan

toimintaan sekä niitä, jotka kokevat perinteisen jumalanpalveluksen vanhanaikaisena. Nuoremmilla sukupolvilla on muutenkin varsin avoin suhtautuminen erilaisiin uskonnollisuuden muotoihin – erityisesti siihen, kuinka hengellisyyttä ilmaistaan. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 105–106, 108; Kirkon tutkimuskeskus 2008, 38, 86.)

Koska nuorten aikuisten ryhmittymä on niin heterogeeninen, on helpompi rakentaa tapahtumia tietyn brändin ympärille. Esimerkiksi messuja voidaan toteuttaa erilaisin musiikkityylein (pop, metal, jazz, hiljaisuuden laulut...) tai toimintatavan tai tunnelman ympärille (tuomasmessu, hiljaisuuden messu). Tämän tyyppiset messut ja muut tapahtumat ovat avoimia kaiken ikäisille. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 107.)

6 PUNAINEN LANKA – NEULETAPAAMISET

Saatuani idean opinnäytetyöni aiheeksi ja toteutustavaksi, otin yhteyttä Oulun seurakuntayhtymään. Tarjosin aiheitani ensin oppilaitostyölle, joka kuitenkin totesi, ettei heillä ollut neuletapaamisten kaltaista kokoavaa toimintaa lainkaan. Toinen paikka, mihin aiheita tarjosin, oli eräs tuttu käsitöistä innostunut lähetyssih-teeri. Tarjosin ideaani lopulta Oulun tuomiokirkkoseurakuntaan, jossa se otettiin heti vastaan. Oulun tuomiokirkkoseurakunta yksi Oulun seurakuntayhtymän seitsemästä seurakunnasta ja se sijaitsee Oulun keskustassa tuomiokirkon ympäristössä. Seurakunnalla on noin 16 000 jäsentä, ja hyvä osa seurakunnan jäsenistä on nuoria aikuisia. Tämä näkyy seurakunnan laajassa nuorille aikuisille suunnatussa toiminnassa, joita olen esitellyt luvussa 2. (Oulun seurakunnat 2013a.)

Maaliskuun 2013 lopussa laadimme työelämäohjaajani kanssa ilmoituksen (LIITE 1) yhtymän internet-sivuille sekä paikalliseen seurakuntalehteen, Rauhan Tervehdykseen. Iltojen päiväksi valikoitui tiistai, minkä katsottiin sopivan nuorten aikuisten muuhun toimintaan sekä opiskelijoiden todennäköisiin aikatauluihin omien kokemusteni kautta: usein yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa opiskelevat tulevat paikkakunnalle viimeistään maanantai-iltana ja lähtevät takaisin kotipaikkakunnilleen torstai-iltaisina. Iltoja päädyttiin järjestämään joka viikko viikolle 43 saakka, eli yhteensä seitsemän kertaa. Näistä viidellä kerättiin palautetta ja arvioitiin tätä opinnäytetyötä varten.

Tapahtuma lähti etenemään nimellä Nuorten aikuisten neuletapaaminen, jonka halusin kuitenkin muuttaa. Nimeksi valikoitui Punainen lanka. Nimi viittaa vahvasti käsitöihin, mutta usein puhutaan myös Raamatun punaisesta langasta. Mielleissäni on ollut myös Joonan kirjan kertomus Rahab-nimisestä naisesta, joka pääsi punaisen nauhan avulla osaksi Jumalan suunnitelmaa (Joosua 2:1–24, 6: 1-25). Ilto-

ja varten kuvattiin myös logo (KUVA 1). Suunnittelin jokaiselle kerralle pienen hartauden, jolla oli tarkoitus herätellä nuorten aikuisten ajatuksia kirkkovuoden aiheiden mukaan, että toiminta olisi selvästi seurakunnan toimintaa.

KUVA 1. Punaisen langan logo (Kuva: Sanna Krook)

Ennen varsinaisen toiminnan alkamista seurakunnan tiedotus ilmaisi halunsa tehdä Rauhan Tervehdykseen pienen jutun alkavista neuletapaamisista. Juttu lähetettiin myös paikallislehtiin ja juttu näkyi Kalevan internet-sivuilla, painetussa versiossa, Forum24-ilmaisjakelulehdessä sekä Rauhan Tervehdyksessä. Painetussa mediassa olleet tekstit löytyvät liitteestä (LIITE 2). Lisäksi Kalevan internet-sivujen juttua hyödynnettiin Facebook-mainonnassa. Tapahtumaa varten perustettiin myös Facebook-tapahtuma, johon kutsuttiin erityisesti seurakunnan työntekijöitä ja tuntemiani kohderyhmään kuuluvia. Jäsenet pystyivät myös itse kutsumaan tapahtumaan ystäviään.

Ensimmäinen Punainen lanka järjestettiin 3.9.2013 Oulun tuomiokirkon kryptassa, joka käsittää huoneen, jossa on pöytiä ja tuoleja sekä piano ja urut. Huoneen ulkopuolella on Cafe Kryptan käytössä oleva linjasto. Paikalle saapui kuusi henkilöä, joista tunsin ennalta kaksi. Tarjolla oli teetä, kahvia ja pientä naposteltavaa. Muutamilla paikalle tulleilla oli oma työ mukanaan, ja muut löysivät itselleen puikot lankoineen paikan päältä. Illan aluksi kerroin hieman neuletapaamisen taustoista ja nimen takana olevan kertomuksen Rahabista.

Jokaisella kerralla huoneen ulkopuolella linjastolla oli palauteosio: käytössäni oli viittä eriväristä pinssiä, joille jokaiselle oli oma väittämänsä. Väittämät olivat:

- "Aion tulla toistekin"
- "Käsitöiden tekeminen yhdessä tuntui hyvältä"
- "Minulla oli mukavaa"
- "Ilta herätti ajatuksia"
- "En tiedä, tulenko uudelleen"

Illan päätteeksi pyysin osallistujia valitsemaan ne pinssit, joiden väittämä vastasi heidän ajatuksiaan. Lisäksi linjaston päässä oli tyhjä paperi, johon sai kirjoittaa ajatuksia ja ideoita illasta.

Illoissa oli myös tarkoitus esitellä erilaisia käsityötekniikoita. Sitä varten jokaisella kerralla yhdellä pöydällä oli esillä mallikappaleita erilaisista tekniikoista sekä lista, johon sai toivoa mielenkiintoisia tekniikoita. Pöydällä oli myös erilaisia käsityöohjeita, lähinnä vauvan tossut ja hattu, jotka valmistuisivat nopeasti. Erityisesti vauvan tossut kiinnostivat.

Toisessa tapaamisessa oli paikalla jo yhdeksän neulojaa. Ensimmäiseltä kerralta mukana oli kolme. Käsityötekniikkana esittelin onteloneuloksen, joka herätti varsin paljon kiinnostusta osallistujissa. Paikalla oli myös sellaisia, jotka eivät olleet

neuloneet juurikaan peruskoulun jälkeen. Kerroin myös mahdollisuudesta tehdä yhteisen tilkkupeiton lahjoitettavaksi, ja muutamat innostuivatkin tekemään tilkkuja. Hartaudessa käsittelin Jumalan huolenpitoa erityisesti murehtimisen näkökulmasta ja siitä, kuinka usein murehdimme liikaa (16. sunnuntai helluntaista).

Kolmannella kerralla paikalla oli seitsemän neulojaa. Tässä vaiheessa alkoi jo selvästi näkyä ryhmäytymistä osallistujien kesken (lisää luvussa 7.2.1). Illan käsityötekniikkana esittelin erilaisia sukkiäntapaita. Tarjolla oli tulostettuja ohjeita sekä konkreettisia esimerkkejä. Hartaudessa käsittelin niin sanottua pikkupääsiäistä, eli Jumalan armoa ja Jeesuksen ristinkuoleman merkitystä (17. sunnuntai helluntaista).

Neljännellä kerralla paikalla oli vain kolme neulojaa, jonka arvelimme johtuneen äkillisesti kylmentyneestä säästä. Esittelin paikalla olleille konttineulosta, joka kiinnosti lähes kaikkia. Hartaudessa käsittelin Kristityn vapautta (18. sunnuntai helluntaista) vastuun kautta kuunnelluttamalla HB:n kappaleen ”Eteenpäin” (HB 2010) ja puhumalla 1. Korinttilaiskirjeen 6. luvun jakeesta 12: ” Kaikki on minulle luvallista, mutta ei kaikki ole hyödyksi; kaikki on minulle luvallista, mutta minä en saa antaa minkään itseäni vallita.”

Viidennellä kerralla paikalla oli seitsemän neulojaa, joista kaikki olivat olleet jossain vaiheessa aiemminkin mukana neuletapaamisissa. Tässä vaiheessa ryhmän muoto alkoi näkyä: kaksi vakiokävijää, kolme henkilöä, jotka tulivat kolmatta kertaa sekä kaksi, jotka tulivat toista kertaa. Esittelin paikalla oleville kirjovirkkausta. Hartauden aiheena käsittelin rakkauden kaksoiskäskyä (Luuk. 10:25) erityisesti itsensä rakastamisen näkökulmasta. Samalla toteutin myös ryhmähaastattelun, jolla pyrin selvittämään lisää toimintaan osallistumisen syitä ja sitä, millaisena osallistujat ovat toimintaa pitäneet.

7 PUNAISEN LANGAN PUNAINEN LANKA

Tässä luvussa arvioidaan ja pohditaan Punaisen langan toimintaa kehitystehtävien pohjalta. Arvioinnin tueksi jokaisessa illassa oli palauteosio ja viimeisessä arvioitavassa illassa myös ryhmähaastattelu, johon osallistui 7 henkeä. Haastattelu litte- roitiin ja teemoiteltiin värikoodein. Teemoittelussa haastatteluaineistosta pyritään löytämään keskeisiä aiheita. Teemat voivat olla yhdistäviä tai erottavia tekijöitä analysoitavasta aiheesta, ja usein teemat toistuvat haastattelutilanteessa eri sanoil- la. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

7.1 Ompeluseurahenkiset neuletapaamiset Oulun tuomiokirkkoseurakunnassa

Tapaamisissa oli jokaisella kerralla keskimäärin 6,4 henkilöä ja yhteensä 13 henki- löä kävi mukana toiminnassa. Luokittelin henkilöt neljään ryhmään heidän osallis- tumisaktiivisuutensa mukaan. Luokat olivat: Yhden kerran kävijät, kahdesti pa- laavat, useammin palaavat ja vakiovieraat. Henkilöt olivat iältään noin 23–40 – vuotiaita naisia. Tilaisuutta ei rajattu vain naisille sopivaksi ryhmäksi, mitä koetin tuoda esille neuletapaamisista tehtyjen lehtijuttujen haastattelussa. Monissa jutuis- sa nostettiin esille perhonsidonnain tarvikkeiden mukaan ottamisesta, mutta mie- hiä ei silti tullut mukaan. Tämä oli toisaalta odotettavissa, sillä tapahtuma kulki nimellä neuletapaaminen, ompeluseura ja Punainen lanka, jotka viittaavat nimen- omaan perinteisesti naisten tekemiin käsitöihin eli niin sanottuihin pehmeisiin materiaaleihin (Anttila 1983, 6; Heikkinen 1997, 10). Myös kokoontuminen käsi- töiden ääreen on yleisimmin ollut feminiininen tapa, vaikka miehetkin ovat osal- listuneet ompeluseuroihin (Isaksson 1990, 24–25; Voittosaari 1994, 7).

Yhden kerran kävijöitä oli neljä henkilöä, ja heistä kolme oli mukana ensimmäisel- lä kerralla. Pinssikyselyssä ensimmäisellä kerralla kaikki mukana olleet ilmoittivat

tulevansa toistekin, mutta vain puolet koki, että heillä oli ollut illan aikana mukavaa. Toisaalta hieman yli puolet koki, että käsitöiden tekeminen yhdessä tuntui hyvältä. Nämä ensimmäisen kerran kolme kävijää pohdiskelivat illan aikana, kuinka hyvin he ennättäisivät seuraavilla kerroilla mukaan. Yksi heistä oli työelämässä, kaksi opiskelijaa. On kuitenkin vaikea sanoa, miksi he eivät lopulta tulleet enää mukaan toimintaan.

Kahdesti palaavia oli neljä henkilöä. Keskustelujen perusteella heistä puolet olisi halunnut olla mukana useammin, mutta työ- tai opiskelukiireet haittasivat osallistumista. Kahdella muulla esteeksi tuli usein muut harrastukset. Useammin palaavia oli kolme henkilöä, mikä tarkoitti sitä, että he olivat mukana kolme tai neljä kertaa. Yksi heistä tuli tapaamisen Haukiputaalta. Vakiovieraita ryhmässä oli kaksi.

Neljäs yhden kerran kävijöistä oli mukana toisella kerralla, jolloin paikalla oli ennätykselliset 9 henkilöä. Heistä yksi ilmoitti, ettei ehkä tule toista kertaa, joten voidaan olettaa, että vastaaja on sama joka ei tullut enää toista kertaa. Yli puolet osallistujista koki, että ilta oli ollut mukava ja käsitöiden yhdessä tekeminen tuntui mukavalta. Yli puolet myös ilmoitti tulevansa toistekin. Paikalla olleista 22 % koki, että ilta herätti ajatuksia. Oletettavasti ajatuksia herätti hartauden aihe, joka käsiteli liiallista murehtimista. Illasta saatu palaute oli hyvin positiivista:

Ensi kerralla taas jotain uutta oppia ;) Kiitos kärsivällisyydestäsi <3

kiva kun on tietty aika ja paikka neulomiselle, kotona tulee tehtyä niin paljon kaikkea muutaki ei taho löytyä aikaa :)

oli huippua, kun Tiina jaksoi kärsivällisesti neuvoa ja on mahdollista opetella uusia neulomistyylejä

olisipas kivaa neuloa pitkästä aikaa!!! into heräsi uudelleen, kiitos :) Osasin vaikka luulin että kaikki oli jo unohtunut. Onnistumisen fiilis :D hullun kivvaa oli :)

Kolmannessa illassa koettiin, että käsitöiden tekeminen yhdessä tuntui hyvältä, sillä peräti 85 % osallistujista koki sen tärkeäksi. Illan aikana esitellyt erilaiset kantapääät tuntuivat kiinnostavan erityisesti tulostettujen ohjeiden vuoksi:

Tulostetut ohjeet oli jees, niin osaa sitten myöhemminkin kotona yksin tehdä! :D

Ryhmässä alkoi olla selvemmin ryhmäytymistä, mikä näkyi myös keskustelujen eriytymisenä: pöydän ympärillä keskusteltiin eri aiheista. Tämä on todennäköisesti nostanut yhdessä tekemisen positiivisen kokemuksen isoksi. Muutenkin ilta tuntui olleen mukava (71 %).

Neljäs ilta oli ensimmäinen hiljaisempi ilta, sillä paikalla oli lisäkseni vain kolme. Yksi heistä tuli paikalle ensimmäistä kertaa. Pohdiskelimme yhdessä, että vähäiseen kävijämäärään saattoi vaikuttaa sään äkillinen kylmeneminen. Kerta antoi myös pohdittavaa toiminnan jatkoa ajatellen. Tästä lisää luvussa 8.

Viides kerta oli taas niin sanotusti normaalimpi ilta, sillä paikalla oli seitsemän osallistujaa. Käsitöiden tekeminen yhdessä koettiin jälleen tärkeäksi. Melkein puolet koki, että ilta herätti ajatuksia. Päivän aiheena oli rakkauden kaksoiskäskey ja itsensä rakastaminen, mikä tuntui herättävän paljon ajatuksia myös illan jälkeen. Yksi ajatusten herättelijä oli varmasti illassa toteutettu ryhmähaastattelu, sillä ajatuksia olisi löytynyt varmasti lisääkin. Keskustelusta oli jo kuitenkin noussut esille niin paljon asioita, etten uskonut uusia näkökulmia enää löytyvän.

7.2 Mikä saa nuoren aikuisen osallistumaan seurakunnan järjestämiin neuletapaamisiin?

Toteutin viidennellä kerralla ryhmähaastattelun, johon osallistui seitsemän paikalla jo aiemminkin ollutta. Vastaajissa oli useammin palaavia (up), vakiovieraita (vv) ja kahdesti palaavia (kp). Vastaajat olivat iältään noin 23–40-vuotiaita naisia. Osallistujilta kysyttiin seuraavat kysymykset:

- 1) Miksi olet halunnut tulla Punaiseen lankaan?
- 2) Mikä on jäänyt päällimmäisenä mieleesi näistä illoista?
- 3) Millaisena olet kokenut iltojen tunnelman?
- 4) Mitä olet pitänyt hartaushetkistä?
- 5) Miten toimintaa tulisi kehittää?
- 6) Mitä muuta haluat sanoa?

Vastauksia analysoitaessa ja tutkiessa oli huomioitava, että haastatelluista yksi oli perheenjäsen, kolme pidempi aikaista ystävää, kaksi uudempaa ystävää ja yksi tapaamisista tutuksi tullut. Tämä tuo vastauksiin tiettyä syvyyttä, joskin myös oma asemani tutkijana ja toisaalta toiminnan ohjaajana ei voi olla kovin objektiivista. On mahdotonta sanoa, kuinka paljon oma asenteeni on vaikuttanut esimerkiksi tämän haastattelun kysymysten asetteluun. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Kysymykset on tiivistetty litteroinnin perusteella, kokonaiset kysymykset ovat liitteenä (LIITE 3).

7.2.1 Neuletapaaminen harrastuksena

Lähes kaikki vastaajat puhuivat neuletapaamisesta harrastuksen näkökulmasta. Erityisesti etsittiin tapoja kehittää omia taitoja joko uusien tekniikoiden tai yleensäkin vain ohjauksen kautta, mikä on harrastukselle varsin yleistä (Metsämuuronen 1995, 17–18). Illoissa on koettu niin onnistumisia kuin epäonnistumisia, jotka on kuitenkin käännetty harrastuksen eduksi.

sää ossaat vasenkätisesti tai silleen niinku [hihhihihi] se on niin harvinaista joku ossaa näyttää jottai nytte nii äskenki ku kattoin tuon virkkaus jutun nii oli semmonen aa mää tajuan kerranki ni mulla on tullu semmosia kivoja kokemuksia siitä että kerranki mää opin jotenki tolleen niinku joku ossaa näyttää. V1up

--- voi oppia uusia ku siis on tosi hyvin --- semmosia konkareita jotka niinku oikeesti osaa tehdä vaikka ja mitä mut sitte voi olla Tiinalla joku toinen näkökulma tai joku niinku mitä ei oo tullu ajatelleeksi on tai sitte Tiina jaksaa maltillisesti selittää myös tämmöselle joka tässä nyt vaan kutoo kokoajan oikeen oikeen oikeen ja sitte --- voi jos niinku määki viime kerralla ku oli sitä konttineuletta mä totesin että olipa siisti kokeilla mut tää on liian haastavaa mulle ja sit mää aloin tekemään niinku tätä mun työtä joka ei nyt ole mitään mut saa tehdä mitä haluaa --- V5kp

Pölläsen (2006, 70, 72, 75) mukaan käsityöharrastus on yksilön omista tavoitteista riippuen voimavara joko hyötynä, viihteenä tai elämän haasteiden käsittelykeino ja mielenrauhana. Käsityöt mahdollistavat usein myös viihtymisen ja hengähdystauon normaalista arjesta. Harrastuksen hyvinvointivaikutukset näkyivät haastelluilla hieman eritavoin. Neuletapaamiset koettiin vain neulomiseen pyhitetyksi ajaksi tai vastapainoksi arjen työlle. Monille tapaamiset olivat rauhoittumisen paikka ja monet nuoret aikuiset hakevatkin nykyään uskonnolta elämyksiä, kauneutta, mystiikkaa ja hiljaisuutta (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 39–41).

sillee että ku tullee tänne niin ottaa sen ajan täysin siihen neulomiselle. V2up

täällä niinku silleen niinku rauhottuu. se ja niin että täällä on mukavan rauhallinen ilmapiiri ja että täällä niinku todellaki oppii uusia juttuja... V6vv

ehkä se on se vastapaino että nytte pitäisi tehdä kouluhommaa tuolla kotona mutta totesin että nyttei niinku nyttei pälli kestä että nyt vaikka kuinka pitäis tehdä ni välillä tänne että varmaan sujuu tuossa iltasella paremminkin ku käy välillä muualla. V3kp

Monesti käsityöntekijä kaipaa omaa aikaa, jolloin korostuu harrastajan tarve yksin olemisesta ja tekemisestä (Pöllänen 2006, 72). Neuletapaamiseen tulevat ovat kuitenkin usein niitä, jotka nimenomaan kaipaavat muiden seuraa. Yksi haastatelluisista (V1up) toteaa, ettei hän saa yksin tehtyä käsitöitä. Vastaajista V5kp:lle käsityöt ovat perusajatukseltaankin yhdessä tekemisen muoto. Monissa vastauksissa korostuukin samanhenkisen ryhmän löytäminen ja sosiaaliset suhteet.

mukavaa kun on semmosta samanhenkistä käsityöntekijäporukkaa että sitä on vähän niinku hakenu että ei oo oikeen semmosia ihmisiä joitten kanssa juttelis käsitöistä. V4vv

[Päällimmäisenä on jäänyt mieleen] se että on nähny ihmisiä. V7up

Nämä samat asiat tulivat ilmi myös edellisessä tutkimuksessani: tärkeintä oli samanhenkisten ihmisten kohtaaminen ja harrastuksen syveneminen uusien ideoiden kautta (Parkkinen 2010, 70). Myös Sahan (2008, 45) tutkimuksen tulokset ovat samansuuntaisia, vaikka tutkimuksen käsityöryhmät olivat Punaisen langan kaltaisia ohjattuja ryhmiä. Näiden tutkimusten valossa näyttäisi siis siltä, ettei ryhmän muodostustavalla ole kovinkaan suurta merkitystä. Tärkeintä on itse toiminta ja siitä saatava hyöty harrastukselle ja yhteisöllisyyden tunteelle.

7.2.2 Neuletapaamiset seurakunnan toimintamuotona

Lähes kaikilla haastatelluista on jonkinlainen seurakuntatausta, ja muutamissa vastauksissa tuli ilmi tietynlainen kaipuu seurakunnalliseen toimintaan.

sitte ku tullee ovesta sissään niin tullee semmonen olo ku menis nuorteniltaan, semmoset vanhat muistot palaa koska en oo ollu pitkään aikaan nuortenillassa koska en ole nyt enää siinä iässä niinku justiin nuorten aikuisten toimintaa tarvitaan ja mun mielestä tää on ollu tosi hyvä niinku tapa. V2up

kyllähän mussa vielä jossain asuu pieni isonen, et jotenki päästä... mää oon vähän erkaantunu kirkosta niin mää haistelen täällä kirkon kellarissa ja sitte etenen tuonne ylemmäs (naurua) V5kp

Kallion seurakunnassa tehdyn tutkimuksen haastatellut papit totesivat, että nuorten aikuisten ryhmä tulisi jakaa erilaisiin kohderyhmiin, joille tulisi tarjota ryhmälle sopivaa toimintaa. Nuorten aikuisten ryhmä on niin monimuotoinen, ettei koko ryhmää pystytä tavoittamaan samoilla menetelmillä. (Petterson 2006, 78–79.) Yksitällainen joukko voisivat olla isokset, joilla on usein paljon hyviä kokemuksia seurakunnasta. Vuosien myötä isosten hengellisyys heikkenee, mutta heillä on selvästi kaipuu toimintaan (Paappanen 2009, 55–59).

Toiminnan seurakunnallinen tärkeys tuli esille myös kysyttäessä hartauden merkityksestä. Hartautta pidettiin itsestään selvyytenä, ja parilla kerralla olin itse unoh-
taa hartauden, mutta paikallaolijat kyselivät itse päivän aiheesta. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että omaa tekemistä ei tarvinnut keskeyttää hartauden ajaksi. Kahdella haastatellulla oli myös huonoja kokemuksia hartauksista yleisellä tasolla, mikä helposti vaikuttaa kokonaiskuvaan uskosta. Tämän vuoksi kirkko koetaan helposti kaukaiseksi ja vanhoilliseksi (Häkkinen 2009, 13; Uskosta osallinen? 2006, 5).

vähän jänskätti että ties tietenkin että seurakunnan järjestämä on kyse niin vähän silleen jänskätti että miten paljon niinku niinsanotusti saarnaamista tulee mutta tää oli niinku hyvässä suhteessa että ei tuntunu millään lailla vaikeelta olla että tuota oli hyvä kuulla ja hiljentyä ihan sananki äärelle kun sitä ei niinku ole siinä arjessa muuten mukana. V4vv

missä mää oon omassa niinku seurakunnassa ollu mukana niin niissä monesti liikaa niinku tyrkytetään sitä [uskoa ja hengellisyyttä] ja esimerkiksi se että silloin ku on hartaus nii mulkastaan ilkeästi jos aivastat kesken sen että tässä nyt voi kutoa samalla. Mää en ymmärrä miksi sitä pittää niinkö mää nyt oon vaikka puikot ristissä ni tarvi käet olla ristissä. liikaa korostetaan semmosta vakavamielisyyttä nii eikai semmosessa kukkaa halua olla mukana. Tuppisuuna ja kuunnelle ja näyttää ainaki siltä että mieltii tosi ahkerasti jotaki omaa kristillisyyttään. V5kp

Hengellisyys nousee tämän tyyppisissä ryhmissä usein osallistujista. Tämän vuoksi toiminta kokoaa myös kirkosta vieraantuneita ihmisiä, jollainen V5kp kokee olevansa. Punaisen langan toiminta on ollut samankaltaista kuin Kallion seurakunnassa järjestetyt maalauskurssit, joissa tarkoitus oli rentoutua, kohdata haasteita ja pohtia itselleen tärkeitä asioita. Maalauskurssien nähdään toteuttavan kansankirkollista tavoitetta, jolla pyritään edistämään ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia. (Harvola 2006, 147.) Myös käsityö voidaan nähdä vahvasti hyvinvointia tuottavana toimintana, sillä luovassa käsityöllisessä toiminnassa ihminen on innostunut ja samalla kiinnostunut haasteista, joita Punaisessa langassa toivat uudet ja erilaiset käsityöntekniikat. Luovaan toimintaan kuuluu usein myös päivittäisten rutiinien jättäminen. (Vähälä 1999, 125.)

Haastattelussa nousi vahvasti esille ohjaajan vaikutus toimintaan osallistumisessa. Tässä tapauksessa kaikki haastateltavat olivat tulleet paikalle siksi, että juuri minä olin ohjaamassa toimintaa. Tärkeimpänä syynä pidettiin aiempaa koulutustani ja harrastuneisuuttani.

sää kuitenkin ossaat ohjata näitä juttuja ni seki on vaikuttanu miksi oon kiinnostunu siitä ku kuulin että tämmönen että just sää olit se ohjaaja. V2up

mietin sitä että ehkä myös [se, että toiminta on] vetäjä voittonen [niin] ei välttämättä tulis ihan heti lähettyä. Saattas ihan jostain Rauhan Tervehdyksestä kattoo että oispa mielenkiintone mutta ei silti tulis lähettyä. V3kp

ku kuulin vielä että kirkon yhteisöpedagogiopiskelija pitää niin heräsi mielenkiinto koska itekki olen yhteisöpedagogi ammatiltani niin halusin tulla kyselemään ja kattomaan että minkä tyyppistä sitä kirkon puolella on se yhteisöpedagogi opinnot ja että millä tavalla pystyy sitten käsitöitä ohjaamaan tai tämmöistä piiriä pitämään ylipäätänsä. V4vv

Toimintaan osallistumisessa myös henkilökohtaista kutsua esimerkiksi Facebookin kautta pidettiin tärkeänä. Erityisesti vastaaja V5kp piti Facebook näkyvyyttä hyvin tärkeänä, sillä hän näki niin Facebookin tapahtuma-ryhmän kuin omat päivitykseni aiheesta. Facebookissa ei kuitenkaan käyty keskustelua aiheesta, ja tapahtumaan oli kutsuttuna 57 henkilöä, joista kuusi ilmoitti tulevansa ja kuusi ilmoitti ehkä tulevansa. Oma huomioni on ollut, ettei tämän kaltaisiin suuriin Facebook-tapahtumiin ilmoitauduta. ”Ehkä” vastaus on helpoin vastaus, mitä on yleensä perusteltu lauseella ”tulen, jos mitään muuta ei tule”. Silti haastatelluiden mielestä juuri tällainen Facebook-kutsu tuntuu henkilökohtaiselta kutsulta. Yksi haastatelluista mainitsi lehdessä olleet ilmoitukset, joista hän oli kuullut äitinsä kautta.

Nuorten aikuisten vapaaehtoistyöstä tehdyn tutkimuksen mukaan positiivinen vuorovaikutus seurakunnan työntekijän kanssa vaikutti positiivisesti siihen, kuinka vapaaehtoistyö koettiin. Samalla henkilökohtainen kutsuminen ja sosiaaliset kontaktit helpottivat toimintaan osallistumista. (Karvinen & Verho 2009, 70, 72.) Näyttäisi siis siltä, että ohjaajan vaikutusta ei tulisi väheksyä, vaan pikemminkin korostaa sitä: yhteistyö oppilaitosten, mutta myös eri työpaikkojen kanssa todennäköisesti auttaisivat nuoria aikuisia tutustumaan kirkon työntekijöihin. Oulussa

tähän on herätty jalkautumalla kesän suurimpaan musiikkitapahtumaan Qstockiin seurakuntien työntekijöiden ja vapaaehtoisten voimin (Oulun seurakunnat 2013b.) Myös Kallion seurakunnassa tultiin samaan tulokseen (Pettersson 2006, 78–79).

8 POHDINTA

Kun maaliskuussa 2013 allekirjoitin opinnäytetyön sopimuksen, kirjoitimme työelämäohjaajani kanssa ilmoituksen paikalliseen seurakuntalehteen. Tuossa tilanteessa muotoilimme Punaisen langan idean. Lokakuussa 2013 toiminta on tilanteessa, jossa sen toimivuutta ja jatkuvuutta on mietittävä. Osallistujat ovat ryhmäytyneet ja kokevat, että illat ovat olleet tärkeitä niin harrastuksen kuin seuran puolesta.

Koen, että toiminta oli toimivaa ja se vastasi suurilta osin sitä, mitä ilmoitukseen kirjoitimme (LIITE 1). Hyväntekeväisyys jäi illoissa pienemmälle huomiolle aluksi, mutta nousi hiljalleen suuremmaksi: iltojen aikana neulottiin vajaa 10 tilkkua, joista kootaan aikanaan peitto. Tilkkujen neulominen jatkuu toiminnan jatkuessa myöhemmin. Hyväntekeväisyys-puoli olisi varmaan ollut vahvempi, jos sitä olisi painotettu enemmän. Toisaalta ihmiset tulivat mukaan toimintaan omien töiden kanssa, mikä on toisaalta enemmän neuletapaamisten tarkoitus.

Suunnittelin jokaiselle kerralle oman hartausaiheen ja ajattelin, että aiheesta voitaisiin myös keskustella. Juttua kuitenkin riitti omasta takaa niin paljon, ettei erillisiä keskustelun aiheita olisi edes kannattanut tuoda esille. Tämän vuoksi iltojen tunnelma oli paikallaolijoiden oloinen ja osallistujat tuntuivat viihtyvän, minkä näin tärkeämmäksi kuin tietystä aiheesta keskustelun. Tilanne olisi voinut olla toinen toisenlaisen ryhmän kanssa, vaikka käsitöistä keskustelu on alan harrastajille usein vapauttava kokemus.

Kehittämisessä tapahtuman ajankohta ja toistuvuus tuovat haasteita. Haastatelusta yksi oli viikonlopun kannalla vuorotyön vuoksi, kun taas toinen koki viikonlopun huonoksi juuri vuorotyön takia. Joillekin kerran viikossa olisi sopiva,

joku ehdotti kahtakin kertaa viikossa. Keskustelussa kuitenkin tuli ilmi, että tämän tyyppiselle tapahtumalle sopiva aikaväli olisi joka toinen viikko, jolloin yhden kerran väliin jääminen ei tuottaisi pidempiaikaista poissaoloa ryhmästä. Toiminnan jatkumisen kannalta onkin tärkeää, että ajankohdasta ja toistuvuudesta keskustellaan yhdessä. Tämä olisi niin sanottua asiakaslähtöistä toimintaa, jolloin toiminta suunniteltaisiin osallistujien ehdoilla, heidän todellisuudestaan ja tarpeistaan käsin. On myös huomattava, että Oulun seurakuntayhtymä käsittää varsin laajan alueen, eikä seurakuntarajoilla ole aina merkitystä. Etenkin nuoret aikuiset liikkuvat paljon, mikä voi olla haaste seurakunnan nuorten aikuisten työlle. (Pettersson 2006, 78–79.) Oulun tuomiokirkkoseurakunnan etuna ovat keskeinen sijainti ja hyvät bussiyhteydet.

Toiminnan jatkumisen kannalta tärkeintä olisi sopivan ohjaajan löytäminen. Punaisessa langassa suurin osa paikalle tulleista oli tuttujani, mutta myös osallistujien tuttavat ovat olleet kiinnostuneita toiminnasta. Ohjaajan tulisi olla käsityöstä innostunut henkilö, jolla perustaidot ovat hallinnassa. Oma työni ohjaajana painottui pääsääntöisesti pienten neuleongelmien ratkaisemiseen, kuten silmukoiden nostamiseen ja purkamiseen sekä kaavioiden lukemiseen. Toisin sanoen ohjaajan ei tarvitse olla käsityöalan ihmisiä, ja samaa painottivat myös osallistujat.

Helenius (2005, 351) painottaa, että nuorten aikuisten toiminnan aloittamiseen vaaditaan pitkämielisyyttä. Sitä tarvitaan niin työntekijöiltä kuin nuorilta aikuisilta itseltään, sillä nopeaa toiminnan aktivoitumista ei todennäköisesti tapahdu. Aikaa tarvitaan nuorten aikuisten tavoittamiseen, vallitsevan tilanteen sekä molemminpuolisen ennakoasenoitumisen murtamiseen. Puhuimme osallistujien kanssa toiminnan kehittämisestä. Monet osallistujat olivat houkutelleet ystäviään mukaan, joten osallistujamäärä todennäköisesti nousisi ajan myötä ja tapahtuma oli myös helppo järjestää nimenomaan Oulussa laajan tuttavapiirini vuoksi. Pitkäjän-

teisellä työllä toiminnasta saadaan varmasti toimiva työmuoto nuorille aikuisille –
kunhan intoa (ja hieman taitoa) löytyy.

LÄHTEET

Alasilta, A. 2009. Blogi tulee töihin. Helsinki: Infor.

Anttila, P. 1983. Prosessi vai produkti? Tutkimus käsityön asenteista ja arvopäämääristä. Kouluhallitus.

Anttila, P. 1993. Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet. Helsinki: WSOY.

Anttila, P. 1997. Käsityön monet arvot. Teoksessa S. Heinänen & T. Periäinen (toim.) Käsityö – mitä se on? Raportti kansallisesta tilanteesta. Suomen käsityöneuvosto. 2. painos. Jyväskylä: Yliopistopaino, 41–42.

HB. 2010. Pääkallonpaikka. CD-levy. Tampere: Data Universum Oy

Hanifi, R. 2005. Vapaa-ajan harrastukset – itse tekeminen, aktiivinen harrastaminen. Teoksessa M. Liikkanen, R. Hanifi & U. Hannula (toim.) Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981–2002. Tilastokeskuksen vapaa-aika tutkimus 2002. Helsinki: Edita Prima. 117–134.

Harvola, H. 2006. Nuoret aikuiset seurakunnan maalauskurssilla. Teoksessa T. Mikkola, K. Niemelä & J. Petterson (toim.) Urbaani usko - nuoret aikuiset, usko ja kirkko. 2. painos. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 134-147

Hauta-aho, H. & Tornivaara, S-M. 2009. Kirkosta kiinni! Suomen evankelis-luterilainen kirkkohallitus ja kirkkopalvelut ry. Helsinki: Kirjapaja.

Heikkinen, K. 1997. Käsityöt naisten arjessa. Kulttuuriantropologinen tutkimus pohjois-karjalaisten naisten käsityön tekemisestä. Helsinki: Akatiimi.

Heikkinen, K. 2004. Käsillä tekemisen merkitykset. Teoksessa T. Kupiainen (toim.) Käsillä tehty. Helsinki: Edita Prima, 73–81.

Helenius, T. 2005. Apostolien jalanjäljissä – nuoret aikuiset ja kirkko. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 339-351.

Hyyppä, M. T. 2005. Me-hengen mahti. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Häkkinen, S. 2009. Nuori aikuinen kirkon jäsenenä. Teoksessa H. Hauta-aho & S-M Tornivaara. Kirkosta kiinni. Helsinki: Kirjapaja, 11–18.

Ihatsu, A-M. 2004. Käsitön monet ulottuvuudet. Teoksessa T. Kupiainen (toim.) *Käsillä tehty*. Helsinki: Edita Prima, 41–53.

Isaksson, V. 1990. *Kehrää, kehrää tyttönen*. Jyväskylä: Gummerus.

Jurmu, M. 2013. *Usko, toivo, rakkaus – Vapaaehtoisten seurakuntanuorten musiikinäytelmä*. Centria ammattikorkeakoulun opinnäytetyö. Ylivieska. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma.

Kallioniemi, J. 1995. *Naiset isänmaan asialla 1939–1945*. Veteraanikirjat. Jyväskylä: Gummerus.

Karvinen, L. & Verho, M-E. 2009. *Osallisuudesta osattomat? Nuorten aikuisten osallistuminen seurakunnan vapaaehtoistyöhön Jyväskylän rovastikunnassa*. DIAK Itä, Pieksämäki. Sosiaalialan koulutusohjelma, kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto.

Kaukinen, L. K. 2004 *Käsitöt institutionaalisina genreinä*. Teoksessa T. Kupiainen (toim.) *Käsillä tehty*. Helsinki: Edita Prima. 15–27.

Kirkon tutkimuskeskus. 2008. *Monikasvoinen kirkko*. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2004-2007. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 103. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.

Kirkon tutkimuskeskus. 2011. *Luterilaiseen kirkkoon kuuluu 77,3 prosenttia suomalaisista*. Kirkon tiedotuskeskus. Suomen ev.lut.kirkon kotisivut. Saatavissa: <http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/9999DD0F5FEE7F14C225797900292A1A?OpenDocument&lang=FI>, Luettu 4.9.2013

Kirkon tutkimuskeskus. 2012. *Haastettu kirkko*. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008-2011. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 115. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.

Kirkon tutkimuskeskus. 2013. *Tarkistetut väestötilastot*. Kirkon tiedotuskeskus. Suomen ev.lut.kirkon kotisivut. Saatavissa: <http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/A2B2B7B6BFC8B7DCC2257B050023BC62?OpenDocument&lang=FI>, Luettu 4.9.2013

Kojonkoski-Rännäli, S. 1998. *Ajatus käsissämme*. Käsitön käsitteen merkityssisällön analyysi. Turun yliopiston: Turun yliopiston julkaisuja. Sarja C; osa 109.

Korhonen, R. 2010. Opiskelijan ja nuoren aikuisen polkuja pyhään. Hengellisyys korkeakouluyhteisössä. Suomen Ekumeenisen Neuvoston seminaari 13.11.2010. Saatavissa http://www.ekumenia.fi/data/liitteet/risto_korhosen_alustus_2.pdf, Luettu 21.5.2012

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. 2008. MOT Kielitoimiston sanakirja 2.0. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 149.

Landers, D. 2012. Daniella Landersin blogi-sivut. Saatavissa <http://www.daniellelandes.com/bio/> Luettu 3.9.2013

Lehtonen, H. 1990. Yhteisö. Tampere: Vastapaino.

Linko, M. 1997 Naisten käsityöelämykset ja muistot. Teoksessa L. Svinhufvud (toim.) Käsityö viestinä. Suomen käsityön museon julkaisuja 13, 47–59.

Luutonen, M. 2004. Elämän mielekkyyttä – käsityö minän vahvistajana. Teoksessa S. Niemelä & M. Luutonen (toim.) Taitava ihminen – toimiva kansalainen. Helsinki: Kansanvalistusseura, 11–19.

Meidän kirkko - Osallisuuden yhteisö. 2007. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategiaa vuoteen 2015 laatineen työryhmän mietintö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto. Sarja C 2007:10. Helsinki: Kirkkohallitus.

Metsämuuronen, J. 1995. Harrastukset ja omaehtoinen oppiminen. Helsingin yliopisto: Tutkimuksia 146.

Mikkola, T. 2006. Urbaanin nuoren aikuisen arvot. Teoksessa T. Mikkola, K. Niemelä & J. Petterson (toim.) Urbaani usko - nuoret aikuiset, usko ja kirkko. 2. painos. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 23-42

Niemelä, K. 2007. Rippikoulusta aikuisuuteen. Pitkittäistutkimus rippikoulun merkityksestä ja vaikuttavuudesta. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 99. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.

Oulun seurakunnat. 2013a. Tuomiokirkko keskellä Oulua. Saatavissa <http://www.ouluunseurakunnat.fi-a.innofactor.com/tuomiokirkko> Luettu 16.10.2013

Oulun seurakunnat. 2013b. Papit paikalla Qstockissa. Saatavissa http://www.oulunseurakunnat.fi-a.innofactor.com/nyt/4/0/papit_paikalla_qstockissa Luettu 16.10.2013

Paappanen, S. 2009. Minne isokset menevät? Kangasniemen seurakunnassa isoskoulutuksen käyneiden julkinen ja yksityinen uskonnollisuus. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun opinnäytetyö. Ylivieska. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma.

Parkkinen, T. 2010. "En voisi kuvitella enää neulovani vain yksin kotona ja verkossa" Käsiyöblogien ja neuletapaamisten yhteisöllisyyden merkitys käsiyöbloggaajalle. Käsiyötieteen pro gradu-tutkielma. Filosofinen tiedekunta. Itä-Suomen yliopisto.

Petterson, J. 2006. Papisto, nuoret aikuiset ja kirkko. Teoksessa T. Mikkola, K. Niemelä & J. Petterson (toim.) *Urbaani usko - nuoret aikuiset, usko ja kirkko*. 2. painos. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 66-82.

Pöllänen, S. & Kröger, T. 2000. Käsiyön erilaiset merkitykset opetuksen perustana. Teoksessa J. Enkenberg, P. Väisänen & E. Savolainen (toim.) *Opettajatiedon kipinöitä, kirjoituksia pedagogiikasta*. Joensuun yliopisto. Savonlinnan opettajan-koulutuslaitos, 233–253.

Pöllänen, S. 2006. Elämä ilman käsitöitä – mitä se on? Käsiyö harrastajien psyykkisen hyvinvoinnin tukena. Teoksessa L. Kaukinen & M. Collanus (toim.) *Tekstejä ja kangastuksia. Puheenvuoroja käsiyöstä ja sen tulevaisuudesta*. Artefakta 17. AKATIIMI, 66–77.

Rinta-Jouppi, J. 2011. En kuulu kirkkoon – tutkimus kirkosta eronneista nuorista aikuisista. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun opinnäytetyö. Ylivieska. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Saatavissa <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/> Luettu 14.10.2013

Saha, J. 2008. Harrastuskäsiyön näkökulmia. Helsingin yliopisto. Käyttätymistieteen tiedekunta. Kotitalous- ja käsiyötieteiden laitos. Käsiyötieteen pro gradu – tutkielma.

Stoller, D. 2005. *Stitch 'n bitch – neulojan käsikirja*. Helsinki: Nemo.

Szczepanski, J. 1970. Sosiologian peruskäsitteet. 3. painos. Helsinki: Kansankulttuuri.

Tietotekniikan termitalkoot. 2012. Blogi. Saatavissa <http://www.tsk.fi/tsk/termitalkoot/fi/node/266>, luettu 14.10.2013

Uskosta osallinen? Nuorten aikuisten asema, merkitys ja tehtävä kirkossa. Nuoret aikuiset- työryhmän mietintö. Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto. Sarja C 2006: 3

Vartiainen, L. 2006. Virtuaaliyhteisöjen rooli käsityötaidon ja – tiedon hankkimisessa. Tutkimus live-roolipelaajien ja historiaharrastajien tiedonhankinta-keinoista käsi-työllisessä prosessissa. Joensuun yliopisto. Käsityötieteen lisensiaattitutkimus.

Vartiainen, L. 2007. Virtuaaliset ympäristöt käsityötaidon oppimisessa. Teoksessa P. Seitamaa-Hakkarainen, S. Pöllänen, M. Luutonen, M. Kaipainen, T. Kröger, A-M. Raunio, O. Sipilä, V. Turunen, L. Vartiainen & A. Heinonen. Käsityötieteen ja käsityömuotoilun sekä teknologiakasvatuksen tutkimusohjelma Savonlinnan opettajankoulutuslaitoksessa. Kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksia. Joensuun yliopisto. Savonlinnan opettajankoulutuslaitos, 44–45.

Vartiainen, L. 2010. Yhteisöllinen käsityö – verkostoja, taitoja ja yhteisiä elämyksiä. Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Education, Humanities, and Theology; 4. Joensuu: Itä-Suomen yliopisto.

Wei, C. 2004. Formation of Norms in a Blog Community. Teoksessa L.Gurak, J. Antonijevic, S. Johnson, L. C. Ratliff & J. Reyman (toim.) Into the Blogosphere: Rhetoric, community, and culture of weblogs. Saatavissa <http://blog.lib.umn.edu/blogosphere/> Luettu 2.3.2010

Venesperä, R. 2007. Neulontakerhot kokoontuvat nyt netissä. Maaseudun tulevaisuus 15.1.2007.

Veteläsuu, M-L. 1997. Kädentaidoissa piilee voimaa. Teoksessa S. Heinänen & T. Periäinen (toim.) Käsityö – mitä se on? Raportti kansallisesta tilanteesta. Suomen käsityöneuvosto. 2. painos. Jyväskylän Yliopistopaino, 16–17.

Voittosaari, A-L. 1994. Neulomayhtiöistä ompeluseuroihin. Ompeluseurat diakonian ja kristillisten järjestöjen työmuotona Suomessa 1800- ja 1900-luvuilla. Etnologian laitoksen tutkimuksia 26. Jyväskylän yliopisto.

World Wide Knit in Public Day. 2013. About. Saatavissa <http://www.wkipday.com/about-world-wide-knit-in-public-day> Luettu 3.9.2013.

Vähälä, E. 1999. Käsityöstä elämäniloa. Teoksessa A-M. Raunio & P. Seitamaa-Hakkarainen (toim.) Liitteitä – attachments. Kuopion käsi- ja taideteollisuusakatemia, 119–132.

Vähälä, E. 2003. Luovan käsityöprosessin yhteydet psyykkiseen hyvinvointiin. Käsityön aikana koettujen itseraportoitujen emootiokokemusten ja fysiologisten vasteiden väliset yhteydet. Käsityötieteen lisensiaattitutkimus. Kasvatustieteen tiedekunta. Joensuun yliopisto.

Ylönen, I. 2003. Taito elää. Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry:n yhdeksän vuosikymmentä. Hamina: Akatiimi.

Östman, S. 2007. Nettiksistä blogeihin, päiväkirjat verkossa. Tekniikan Waiheita 2/2007, 37–57.

Oulun seurakuntayhtymän internet-sivujen ja Rauhan Tervehdyksen mainosteksti

Tervetuloa neulomaan, virkkaamaan, kirjomaan tai tekemään jotain muita käsitöitä yhdessä muiden samanhenkisten kanssa. Mahdollisuus myös opetella uusia tekniikoita, tai opetella tekemään sen kuuluisan kantapään. Välineitä ja materiaaleja löytyy, mutta voit tuoda mukanasasi omat tarvikkeet. Omilla kädentaidoilla voi myös osallistua tekemään hyvää: valmistuneita töitä voi lahjoittaa yhdessä valittuun hyväntekeväisyyskohteeseen. Illoissa jutellaan valitun teeman ympärillä - tai sen vierestä. Lisätietoja voi kysellä Tiina Siloaholta (tiina.siloaho@gmail.com) (yhteisöpedagogiopiskelija eli tuleva kirkon nuorisotyönohjaaja ja käsityöopettaja)

Punaiseen lankaan liittyvät lehtijutut

Rauhan Tervehdys ♦ Nro 27 ♦ 29.8.–5.9.2013

8.–5.9.2013

Nuoret aikuiset yhteishengen asialla

Seurakunnissa vilkas harrastustoiminta

Ompeluseurahenkkinen ryhmä Punainen lanka koontuu ensikeran tiistaina 3.9. kello 18 Oulun tuomiokirkon Cafe Kryptassa. Ryhmän ohjaaja Tiina Siloaho ei aseta osallistujille ikärajaa, vaikka ensisijaisesti ryhmä on suunnattu 18–29-vuotiaille nuorille aikuisille.

Ryhmään ei tarvitse ilmoittautua ja osallistua saa oman halun mukaan. Osallistujia toivotaan runsaasti ja sukupuoleen katsomatta.

– Mukaan voi ottaa vaikkapa perhosidonnaan tarvikkeet, vinkkaa Siloaho.

Osallistuminen ei kuitenkaan edellytä omia välineitä ja materiaaleja, vaan ne löytyvät paikan päältä.

Punaisen langan tapamisissa syntyneitä käsitöitä saa lahjoittaa hyväntekeväisyyteen.

– Voimme tehdä keskosvaatteita ja sytostaattimissyjä OYS:lle, tai lähettää villasukkia Venäjälle, ideoi Siloaho.

Kenenkään ei tarvitse piilotella innostusta käsityöhön, joka tuottaa hyvinvointia myös tekijälle.

– Käsityö ei ole yksinäis-

tä puuhaa. Tästä voi saada irti yhdessä tekemisen riemua.

Neuletapaamisten alussa pidetään kirkkovuoden teeman mukainen hartaushetki. Teemasta voidaan keskustella käsitöiden ohella. Käsityön- ja musiikinopettajan koulutuksen ansiosta Siloaho pystyy ohjeistamaan aloittelijoita.

– Jokainen tekee käsitöitä sillä taidolla mikä hänellä on, toteaa tapaamisten alkua innolla odottava Siloaho.

Hyvää mieltä harrastusten voimalla

Oulun ev.lut. seurakunnat tarjoavat mahdollisuuksia monenlaisiin harrastuksiin. Oman ajanvietteenä voivat löytää niin lapset, aikuiset kuin senioritkin. Harrastaa voi käsitöiden lisäksi esimerkiksi kirjallisuuden, musiikin, pienoismallikerhon tai kokkipyhäkoulun merkeissä. Seurakunnilla on myös runsaasti kuoro- ja musiikki-toimintaa eri-ikäisille.

Oulun ev.lut. seurakuntien verkkosivuilla (www.oulunseurakunnat.fi) voi tutustua seurakuntien mo-

Maria Ikonen

Punainen lanka-ryhmässä saa tehdä kaikenlaisia käsitöitä oman kiinnostuksen mukaan.

niin harrastusmahdollisuuksiin ja toimintamuotoihin. Sivuille on koottuna tietoa toiminnasta, ryhmistä lisätietoa antavien

henkilöiden yhteystiedot ja viikoittain julkaistavat ajankohtaiset menovinkit.

Ompeluseurassa saa sitoa vaikka perhoja

OULU Ompeluseurahenkinen ryhmä Punainen lanka kokoontuu ensimmäistä kertaa tiistaina 3. syyskuuta Oulun tuomiokirkon Cafe Kryptassa.

Ryhmän ohjaaja **Tiina Siloaho** ei aseta osallistujille ikärajaa, vaikka ensisijaisesti ryhmä on suunnattu 18-29-vuotiaille nuorille aikuisille.

”Mukaan voi ottaa vaikkapa perhosidonnaan tarvikkeet”, vinkkaa Siloaho.

Osallistuminen ei kuitenkaan edellytä omia välineitä ja materiaaleja, vaan ne löytyvät paikan päältä.

Punainen lanka -ryhmän tapaamisissa syntyneitä käsitöitä voidaan lahjoittaa hyväntekeväisyyteen. (Kaleva)

Kaleva
2.9.2013

Forum24 29.8.2013

22

Punainen lanka koolle

OMPELUSEURAHENKINEN RYHMÄ Punainen lanka kokoontuu ensi kerran tiistaina 3.9. kello 18 Oulun tuomiokirkon Cafe Kryptassa. Ryhmän ohjaaja **Tiina Siloaho** ei aseta osallistujille ikärajaa, vaikka ensisijaisesti ryhmä on suunnattu 18-29-vuotiaille nuorille aikuisille. Ryhmään ei tarvitse ilmoittautua ja osallistua saa oman halun mukaan.

Ryhmähaastattelun kokonaiset kysymykset litteroinnista

1. Miksi oot halunnu tulla tänne? mikä on ollu se että oot tullu tänne ehkä useamman kerran? tai että mikä on se syy, miksi oot halunnu tulla tänne tänä iltana?
2. mitä teille on jääny päällimmäisenä mieleen näistä illoista? mikä on jääny itelle päällimmäisenä mieleen?
3. Oli jo puhetta tästä tunnelmasta, erityisesti katse siirtyy tähän pöydän toiseen päähän siinä mielessä että pöydän tällä puolella olevat ihmiset on mulle hyvinkin tuttuja ja sitte taas toisella puolella on semmosia että tunnetaan sitte vähän eri ehkä piireistä niin erityisesti että mikä on teidän mielestä ollu tää tunnelma että onko teitä jotenki haitannu tai onko ollu jotenki ongelmallista että se että täällä on näitä tämmösiä meikäläisen ystäviä tosi paljon että että tuota on sisaruksia ja ystäviä täällä semmosia mitä jotka mä tunnen hirvittävän hyvin. ootteko te nähny siinä jotakin ongelmaa tai onko tullu semmosta tunnetta se ois vaikuttanu tunnelmaan täällä?
4. Tuota miltä teistä on tuntunu tämä hartaushetki tässä alussa? onko aiheet ollu kiinnostavia, onko jotaki ollu että ei se oo niin välikseen vai miltä ne on tuntunu nuo alotukset?
5. Miten tämän kaltaista toimintaa pitäis kehittää, tarvisko konseptia kehittää? pitäiskö lisätä, pitäiskö olla vähemmän jotain? mikä tekis toiminnasta vielä paremman?
6. Onko joka viikko ollu hyvä väli?
7. Onko vielä tässä vaiheessa jotaki?